

Jaarverslag 2019

Leeswijzer

Dit is het formele jaarverslag van de Stichting Gereformeerde Scholengroep (GSG) over het kalenderjaar 2019. Met dit jaarverslag legt het College van Bestuur verantwoording af aan het Ministerie van OCW over de gestelde doelen, de activiteiten en de behaalde resultaten.

Dit jaarverslag is in het kader van de horizontale verantwoording ook geschreven voor medewerkers, ouders, studenten, leerlingen, andere onderwijsinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties, en andere betrokkenen bij onze scholen.

Dit jaarverslag is ook te vinden op de sites: www.gomaruscollege.nl en www.mensoaltinggroningen.nl. Veel actuele informatie over onze scholen kunt u vinden op onze websites en op de websites www.scholenopdekaart.nl en www.mbotransparant.nl.

Reactie

Mocht u na het lezen van dit jaarverslag een reactie willen geven, dan kunt u dat doen via de mail: bestuurssecretariaat@gsg.nl of u kunt bellen naar 050 – 524 4500.

Gebruikte afkortingen

BBL	: Beroepsbegeleidende leerweg (combinatie werken en leren)
BOL	: Beroepsopleidende leerweg (leren op school, stage in bedrijf of instelling)
BPV	: Beroepspraktijkvorming (praktijkgedeelte van de opleiding)
BVE	: Beroeps- en volwasseneneducatie
DUO	: Dienst Uitvoering Onderwijs
GSG	: Gereformeerde Scholengroep
JOB	: Jongerenorganisatie Beroepsonderwijs
KD	: Kwalificatiedossier
MBO	: Middelbaar beroepsonderwijs
MR	: Medezeggenschapsraad van het Gomarum College
O&K	: Afdeling Onderwijs & Kwaliteit ROC Menso Alting
OOP	: Onderwijsondersteunend personeel
OP	: Onderwijzend personeel
OPDC	: Orthopedagogisch en Didactisch Centrum van de GSG
OR	: Ondernemingsraad van ROC Menso Alting
OST	: Onderwijs Service Team (voorheen: Dienstencentrum; afdelingen P&O, Financiën, Facilitair, Marketing & Communicatie, ICT)
ROC	: Regionaal opleidingscentrum
RvT	: Raad van Toezicht
TTO	: Tweektalig onderwijs
VO	: Voortgezet onderwijs
VSV	: Voortijdig schoolverlaten (jonger dan 23 jaar, zonder startkwalificatie)

Dit bestuursverslag 2019 (bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening) is vastgesteld door de bestuurder en goedgekeurd door de Raad van Toezicht op 17 juni 2020. Het verslag wordt gepubliceerd op het intranet en op de websites van het Gomarum College en ROC Menso Alting. De Medezeggenschapsraad van het Gomarum College en de Ondernemingsraad en Studentenraad van ROC Menso Alting ontvangen het bestuursverslag ter informatie.

Inhoudsopgave

Leeswijzer	2
Inhoudsopgave.....	3
Voorwoord.....	6
Verslag Raad van Toezicht	7
Verslag Ondernemingsraad ROC Menso Alting	10
Verslag Studentenraad ROC Menso Alting	12
Verslag Medezeggenschapsraad Gomarus College.....	13
Hoofdstuk 1 Algemeen	14
1.1 Identiteit	14
1.2 Strategie	14
1.3 Organisatie en juridische structuur	14
1.4 Naleving Branchecodes	15
1.5 Horizontale verantwoording	16
Hoofdstuk 2 Onderwijs.....	18
ROC Menso Alting	18
2.1 Aantal studenten en leeftijdsopbouw studenten	18
2.2 Kwaliteitsontwikkeling en examinering.....	18
2.3 Kwaliteitsagenda	19
2.4 Studiesucces.....	21
2.5 Passend onderwijs	22
2.6 Voortijdige schoolverlaters (VSV)	23
2.7 Studenttevredenheid.....	23
2.8 Keuzedelen.....	24
2.9 Loopbaan en Burgerschap	24
2.10 Sociale veiligheid	25
2.11 Internationalisering	25
2.12 Doorstroom mbo-hbo.....	26
Gomarus College	27
2.13 Uitgangspunten onderwijs	27
2.14 Onderwijsontwikkelingen	27
2.15 Techniekonderwijs.....	28
2.16 Toetsing en examinering	28
2.17 Passend onderwijs	28
2.18 Kwaliteit en kwaliteitsontwikkeling.....	29

2.19	Voortijdige schoolverlaters (VSV)	29
2.20	Onderwijsontwikkeling in en met andere scholen en de regio	29
2.21	Sociale veiligheid	30
2.22	Extra leerlingenzorg vanuit het OPDC.....	30
2.23	Internationalisering	31
Hoofdstuk 3 Personeel		32
3.1	Personeelssamenstelling	32
3.2	Speerpunten personeelsbeleid en strategisch personeelsbeleid (HRM).....	34
3.3	Verzuim	35
3.4	Beleid uitkeringen na ontslag.....	36
Hoofdstuk 4 Bedrijfsvoering		37
4.1	Facilitaire zaken en Huisvesting	37
4.2	Financiën	38
4.3	Toekomst- en continuïteitsparagraaf	41
4.4	Risico's en risicomanagement	43
4.5	Treasury-management	44
4.6	Verklaring helderheid in de bekostiging	44
4.7	Verbonden partijen	44
4.8	Besteding geormerkte subsidies	44
Bijlagen Gereformeerde Scholengroep		46
Bijlage 1: Samenstelling en nevenfuncties Raad van Toezicht en College van Bestuur op 31 december 2019		46
Bijlagen ROC Menso Alting		47
Bijlage 1: Verantwoording schoolmaatschappelijk werk		47
Bijlage 2: Keuzedelen ROC Menso Alting september 2019.....		48
Bijlage 3: Samenstelling Ondernemingsraad en Studentenraad.....		49
Bijlage 4: Notitie helderheid.....		50
Bijlagen Gomarum College		51
Bijlage 1: Examenresultaten.....		51
Bijlage 2: Samenstelling Medezeggenschapsraad Gomarum College		52
Jaarrekening GSG		53
1.	Financiële kengetallen.....	53
2.	Balans (per 31-12 na resultaatsbestemming)	54
3.	Staat van baten en lasten	55
4.	Kasstroomoverzicht.....	56
5.	Grondslagen voor de jaarrekening	57

6.	Toelichting onderscheiden posten van de balans	62
7.	Model G (subsidies met en zonder verrekeningsclausule)	68
8.	Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	70
9.	Verbonden partijen	71
10.	Toelichting op de staat van baten en lasten	72
11.	WNT-verantwoording 2019 Stichting Gereformeerde Scholengroep.....	78
12.	Gebeurtenissen na balansdatum	81
13.	Controleverklaring onafhankelijke accountant.....	83
14.	Gegevens rechtspersoon.....	88

Voorwoord

Dit jaarverslag geeft een beeld van de ontwikkelingen op en rondom onze scholen – het Gomarus College en ROC Menso Alting – in het kalenderjaar 2019. Op het moment dat dit voorwoord geschreven wordt, heeft het coronavirus de wereld in de greep. Het onderwijs moet op nieuwe manieren georganiseerd worden, terwijl ook dat, net als vele andere dingen, een relatieve bijzaak is gegeven alle grotere zorgen over de gezondheid en samenleving.

Des te groter is de dankbaarheid dat in 2019 op alle locaties met veel energie en plezier onderwijs gegeven kon worden aan onze leerlingen en studenten. Heel veel leerlingen en studenten, ouders en medewerkers gingen enthousiast naar school en zijn tevreden over ons onderwijs. Onze God gaf ons ook in 2019 opnieuw de mogelijkheden om in alle vrijheid vorm en inhoud te geven aan gereformeerd onderwijs. We danken Hem daarvoor. De onderwijsresultaten waren over het algemeen voldoende, op meerdere plekken wordt enthousiast gewerkt aan onderwijsontwikkeling. In augustus 2019 is in Leeuwarden gestart met het flexrooster én is de havo-bovenbouw gestart. Naast de vakmavo is op Vondelpad 2 ook een vakhavo-eersteklas gestart. De mogelijkheden voor het werken met 20-80-learning worden onderzocht. De financiële resultaten zijn positief en qua bedrijfsvoering komen we steeds meer op orde.

De locatie Zuidhorn is in juni 2019 gesloten, dit was een emotioneel en ingrijpend moment. De medewerkers en leerlingen hebben op andere vestigingen hun plek weer kunnen vinden. Eind 2019 nam bestuurder dhr. C.W. Heek afscheid van de scholengroep; zijn tijdelijke benoeming liep na vijf jaar af. In de maanden januari tot en met april 2020 was dhr. J.T. Havinga tijdelijk bestuurder van de GSG, per 1 mei is ondergetekende als de nieuwe bestuurder aan de slag gegaan. De wisseling van bestuurder betekent dat de ontwikkeling van een nieuw Schoolplan voor het Gomarus College en een meerjarenstrategie voor de hele scholengroep is uitgesteld en nu in 2020 wordt opgepakt; de onderwijsontwikkeling op de locaties is en wordt ondertussen onverminderd voortgezet.

In alles zijn we afhankelijk van onze God. We zijn ons dat in de huidige tijd extra bewust. We bidden om Gods zorg en zegen voor het nieuwe jaar.

E. van Hoorn, bestuurder
Groningen, juni 2020

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is belast met het interne toezicht op het beleid van de bestuurder en op de algemene gang van zaken in de stichting GSG. Naast het gevraagd en ongevraagd adviseren van de bestuurder heeft de Raad formele taken bij het benoemen, ontslaan en belonen van het College van Bestuur, bij het goedkeuren van het meerjarenbeleid en het goedkeuren of vaststellen van de financiële stuur- en verantwoordingsdocumenten van de stichting, waaronder de begroting en de jaarrekening.

Begin 2019 werd, na uitvoerige consultatie van medewerkers en medezeggenschapsorganen in de school en bespreking binnen de Raad, besloten om het functiecontract van bestuurder dhr. C.W. Heek niet te verlengen met een herbenoeming voor een nieuwe periode van vier of vijf jaar. Dhr. Heek heeft zijn werkzaamheden in december afgerond. Een zorgvuldige wervingsprocedure is opgestart begeleid door een extern bureau. In die procedure is door de Raad op meerdere momenten gesproken met de directeuren en medezeggenschapsorganen, zowel om het wervingsprofiel aan te scherpen als om deze geleidingen te informeren over de voortgang van het proces. Voor de zomervakantie leidde de werving niet tot een voordracht van benoemde kandidaten, maar eind 2019 kon een geschikte kandidaat worden benoemd. Per 1 mei 2020 treedt dhr. E. van Hoorn aan als nieuwe bestuurder van de GSG. De Raad van Toezicht benoemde dhr. J.T. Havinga als tijdelijk bestuurder voor de periode januari tot en met april 2020.

In de zomer van 2019 trad dhr. H.J. Knoll op eigen verzoek terug als lid van de Raad van Toezicht. De Raad heeft de profielschets van de leden van de Raad geactualiseerd; deze is na de ontvangst van positieve adviezen van de MR van het Gomarus College en van de OR en Studentenraad van ROC Menso Alting vastgesteld. De werving van een nieuw lid resulteerde in de benoeming van mevr. M.L. Meijer – Noordveld per 11 november 2019. Mevr. Meijer nam tevens de plaats van dhr. Knoll over in de auditcommissie. Met de toetreding van mevr. Meijer kon er na enkele jaren weer een vrouw worden benoemd in de Raad.

De Raad van Toezicht heeft in 2019 elfmaal vergaderd. In de vergaderingen kwamen, naast de hiervoor genoemde onderwerpen, belangrijke ontwikkelingen op de scholen en in het onderwijs aan de orde. Tevens werd in een aantal vergaderingen bij één of meerdere specifieke thema's uit het toetsingskader stilgestaan. De belangrijkste onderwerpen waar de Raad van Toezicht zich, naast bovengenoemde, in 2019 mee heeft beziggehouden zijn:

- Het meerjarenbeleidsplan van de GSG, de begroting 2019-2020, het jaarverslag 2018, tussentijdse viermaandenrapportages, en het schooljaarverslag 2018-2019. De Raad en met name de auditcommissie heeft de bestuurder op verschillende manieren bevraagd en geadviseerd over het financiële beleid en het plan van aanpak om de financiële functie en bedrijfsvoering op orde te krijgen.
- Organisatieontwikkeling, waaronder de planvorming ten aanzien van het wijzigen van de topstructuur. De Raad heeft in het voorjaar geconstateerd dat er voor de plannen onvoldoende draagvlak in de organisatie ontstond en heeft daarom afgesproken dat de nieuwe bestuurder 2020 de organisatie-inrichting opnieuw zal oppakken.
- Onderwijsontwikkeling en -resultaten. De Raad heeft zich laten informeren en heeft de bestuurder geadviseerd over vernieuwingen zoals het invoeren van praktijkvakken in de vmbo-tl-opleiding ('vakmavo'), de vaststelling van nieuw taakbeleid VO (inclusief ontwikkeltijd voor docenten), de (borging van de) processen rondom school- en

eindexamens, de start van het werken met een flexrooster, de nieuwe havo-bovenbouw in Leeuwarden, en de ontwikkeling van techniekonderwijs.

- Identiteit, toelatingsbeleid van nieuwe leerlingen en benoemingsbeleid personeel. De Raad heeft zich laten informeren over de aanpak en praktijk van het toelatingsbeleid van leerlingen waarin gastvrijheid naar christenen vanuit allerlei achtergronden én borging van de duidelijke christelijke gemeenschap die dichtbij God en de Bijbel wil leven hand in hand gaan.
- Daling van het aantal leerlingen en studenten en toenemende afstemming en samenwerking met andere scholen om hiermee om te gaan. Enkele leden van de Raad hebben een bijeenkomst van VO-scholen in Assen e.o. bezocht over de krimp in deze regio.
- Strategisch personeelsbeleid, lerarentekort en arbeidsmarktvraagstukken.
- Kwaliteitsontwikkeling en -verbetering. De Raad heeft een presentatie gekregen over het nieuwe kwaliteitszorgsysteem op ROC Menso Alting en hierover doorgesproken.
- De governance, kansen, knelpunten en risico's van de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs waarin het Gomarus College participeert en de positie, functie en rol van het eigen OPDC van de GSG.
- De activiteiten van de Stichting Vrienden van Gomarus.

De auditcommissie vergaderde zes keer met de bestuurder en de controller. Bij twee vergaderingen was de accountant aanwezig ter bespreking van de management-letter respectievelijk het jaarverslag met de jaarrekening. De werkgeverscommissie vergaderde verschillende keren en voerde regie op de afstemming ten aanzien van de afronding van werkzaamheden van de vertrekkende bestuurder en de werving van een nieuwe bestuurder. De voorzitter van de Raad sprak maandelijks in een bilateraal overleg met de bestuurder.

De Raad van Toezicht heeft in het voorjaar zijn werkzaamheden tegen het licht gehouden door middel van een zelfevaluatie. Onder andere is er doorgesproken over mogelijke belangenverstrengeling vanwege familiebanden of zakelijke verbindingen tussen leden van de Raad en (medewerkers van) de GSG. De leden van de Raad zijn lid van de Vereniging van Toezichthouders in het Onderwijs (VTOI) en van het platform van Raden van Toezicht van de MBO-raad. Enkele leden bezochten bijeenkomsten van deze landelijke gremia. Ook werd een bijeenkomst bezocht voor leden van de Raden van Toezicht en van de Colleges van Bestuur van het LVGS (landelijk verband van gereformeerde en orthodox-christelijke scholen).

De Raad van Toezicht heeft op 22 januari 2019 een bezoek gebracht aan één van de locaties, ditmaal aan het Gomarus College in Assen. De Raad was erg positief over hoe er in Assen gewerkt wordt aan het werken vanuit teams, eigenaarschap en onderwijsontwikkeling. Aansluitend is een overleg gehouden met alle directeuren onder andere over de beoogde wijziging van de organisatiestructuur.

Afgevaardigden van de Raad van Toezicht hebben verschillende keren vergaderingen van de MR, OR en Studentenraad bijgewoond. Met name is er aandacht geweest voor een toelichting op de besluitvorming rondom het van rechtswege laten aflopen van het functiecontract van de vertrekkende bestuurder en voor uitwisseling van ideeën over het profiel en de werving van een nieuwe bestuurder.

De toezichtvisie en het toetsingskader van de Raad van Toezicht zijn als leidraad gehanteerd bij het opstellen van de agenda voor de RvT-vergadering. Daarbij is tevens kennisgenomen van de ontwikkelingen rondom de updates van de governance-codes 'Branchecode goed bestuur in het mbo' en 'Code Goed Onderwijsbestuur VO'. De Raad en de stichting GSG onderschrijven deze codes. Er is een klokkenluidersregeling waarvan in 2019 geen gebruikgemaakt is.

Ten slotte, we kunnen terugzien op een intensief jaar waarin de afronding van de samenwerking met de vertrekkende bestuurder en de werving van een nieuwe bestuurder veel tijd en energie hebben gekost. Tegelijkertijd kunnen we terugzien op een jaar met veel zegeningen. We zijn dankbaar voor eigentijds gereformeerd onderwijs aan leerlingen en studenten, de betrokkenheid van ouders en de enorme inzet van medewerkers.

In alles zijn we afhankelijk van onze God en Vader, in dat besef zien we met vertrouwen de toekomst tegemoet.

J.B. Modderman, voorzitter
Groningen, maart 2020

Verslag Ondernemingsraad ROC Menso Alting

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de Ondernemingsraad (OR) van ROC Menso Alting over het kalenderjaar 2019. Achtereenvolgens wordt een kort overzicht gegeven van wat de OR heeft beziggehouden en met wie de OR om tafel zit.

OR Intern

Het jaar 2019 bracht rust in de OR. Na 2 drukke jaren gaf de vaste bezetting structuur. In dit jaar hebben we de 2 vacatures kunnen opvullen en is de OR weer voltallig met 5 leden.

Het dagelijks bestuur is dit kalenderjaar ongewijzigd gebleven; het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en de secretaris.

De OR heeft heel wat overleggen gehad met grote en minder grote items. Alle items van de overleggen met de bestuurder (BES) en de directeur (DIR) passeren eerst op de OR-vergadering de revue. Om hier meer structuur in te kunnen krijgen is het vergaderschema aangepast. Hierdoor is de OR beter voorbereid op de BES/DIR-vergaderingen. Tijdens de laatste scholingsdag van 2019 heeft de OR zijn missie/visie geüpdatet bij de huidige werkwijze. “Wij zijn een actieve OR die aan de hand van de CAO en WOR mede zorg draagt voor een gezonde organisatie voor medewerkers en studenten.”

Overlegitems BES/DIR

Elke vier weken heeft de OR overleg met de bestuurder en directeur. Dan zijn we met de 5 OR-leden aanwezig. De OR is blij met de werkwijze dat de bestuurder en directeur de OR vroeg meenemen in ontwikkelingen en het proces van besluitvorming. Zo kan de OR vroeg zijn mening vormen en in gesprek gaan. Dat past bij de werkwijze van de OR om proactief te zijn. Onderwerpen afgelopen kalenderjaar waren (niet uitputtend):

- Financiën
- Periodisering en vooruitplannen van de schoolagenda: herhaalde malen op agenda
- Werkdrukbeleid
- Status en uitvoering RI&E
- Schoolplan, strategisch beleidsplan en directieplan
- Jaartaken en onderwijskwaliteit; taak- en projectgroepen
- Voortgang ICT-vernieuwingen
- Groningen Bereikbaar en parkeerproblematiek

Overleg Raad van Toezicht (RvT)

Met een afvaardiging van de RvT is overleg geweest over onder andere:

- Samenwerking OR – bestuurder – directeur – Raad van Toezicht
- Werving nieuwe bestuurder

Overige overleggen van de OR

- Afstemming met de Studentenraad
- Afstemming met de MR van het Gomarum College

OR-Scholing

De OR heeft een tweedaagse scholing gehad. Onderwerpen:

- Vergaderplanning (structuur)
- Samenwerking BES/DIR

- Samenwerking SR/MR
- Kennismaking nieuwe OR

Nawoord

We hopen dat dit verslag u inzicht geeft in waar wij ons als OR van ROC Menso Alting mee bezig hebben gehouden afgelopen jaar. Als er vragen zijn of u feedback heeft: we zijn bereikbaar per mail, maar zeker ook persoonlijk in de pauzes en wandelgangen. Als u wilt, kunt u ook de vergaderingen met de bestuurder en directeur bijwonen. Dat horen we wel graag op tijd i.v.m. de vergaderruimte.

De OR-leden: Peter van Dam, Jacob Verbree, Giny Moltmaker, Emma Kolbeek (voorzitter), Dennis Westra (secretaris).

Groningen, februari 2020

Verslag Studentenraad ROC Menso Alting

Het jaar 2019 was voor de studentenraad een jaar van wisselingen. Dat maakt dat het veel opstarten en leren is. Maar toch staat er weer een enthousiaste groep van 6 studenten om de studenten van ROC Menso Alting te vertegenwoordigen.

Op voorstel van de studentenraad zijn klassenvertegenwoordigers geworven. Er is een profiel opgesteld en van daaruit zijn met regelmaat gesprekken tussen klassenvertegenwoordigers en studentenraad gehouden. De informatie die in deze bijeenkomsten naar boven komt, brengt de studentenraad tot in het management van de school. Ook is een bezoek gebracht aan de medewerkers van het Onderwijs Service Team om te horen wat het werk voor de scholen inhoudt.

Bijzonder onderwerp dit jaar was het vervallen van de schoolkosten voor studenten. Voor studenten een mooi besluit. Verder is ingestemd met het privacybeleid, het bindend studieadvies, de formele documenten zoals het financieel reglement, het onderwijs- en examenreglement, het studentenstatuut en de algemene voorwaarden bij de onderwijsovereenkomst.

Het overleg met de directeur is goed. De studentenraad en de directeur nemen elkaar serieus. Dat maakt dat met de input vanuit de studentenraad ook werkelijk iets gedaan wordt. Overleggen met bestuurder en Raad van Toezicht staan ook met regelmaat op de agenda en zorgen voor meer kennis aan beide kanten.

Groningen, februari 2020

Verslag Medezeggenschapsraad Gomarus College

De Medezeggenschapsraad (MR) van het Gomarus College vertegenwoordigt alle locaties van het Gomarus College. De samenstelling van de MR is als volgt:

- 6 personeelsleden waarvan:
 - 4 docenten
 - 1 medewerker ondersteunend personeel
 - 1 medewerker Onderwijs Service Team (OST)
- 6 ouders, waarvoor stemrecht is voor 3 zetels
- 6 leerlingen, waarvoor stemrecht is voor 3 zetels

Voor deze samenstelling is gekozen om de medezeggenschap beter te borgen. Een bredere inzet heeft een positief effect op de besluitvorming. Er wordt gewerkt met een technisch voorzitter en een ambtelijk secretaris, die beiden geen lid zijn van de MR. Zij zijn aangesteld voor het stroomlijnen en bewaken van de processen.

De groep kon in het afgelopen jaar in een redelijk stabiele samenstelling verder. De nieuwe leden hebben een MR-startcursus gevolgd om de principes van medezeggenschap te leren. Verder hebben de bestuurder en de MR samen een cursus gevolgd om de rollen van ieder duidelijker te krijgen. De MR heeft ook in eigen samenstelling nog een training gevolgd, waarbij de nadruk lag op het krijgen van meer kennis van de medezeggenschap.

Het afgelopen jaar was druk. Er zijn veel aanvragen de MR-tafel gepasseerd. Het maakte dat het belangrijk was na te denken over efficiënt vergaderen. De gebruikelijke onderwerpen zoals vakantieregeling, examenreglement, de begroting en ouderbijdrage. Maar ook het taakbeleid, het privacyreglement, het gebruik van mobiele telefoons in de lessen. Door het vertrek van de bestuurder per januari 2020 moest ook meegedacht worden over het profiel voor een nieuwe bestuurder en het deelnemen als adviescommissie aan de sollicitatiegesprekken.

De MR hoopt voor 2020 op een goede samenwerking met de nieuwe bestuurder.

Groningen, februari 2020

Hoofdstuk 1 Algemeen

1.1 Identiteit

De Gereformeerde Scholengroep verzorgt voortgezet onderwijs (Gomarus College) en middelbaar beroepsonderwijs (ROC Menso Alting) in Noord-Nederland vanuit de gereformeerde levensvisie. Sinds 1 augustus 2016 heeft de Gereformeerde Scholengroep haar identiteit formeel vastgelegd in een identiteitsdocument. Elk personeelslid stemt in met dit document en geeft er als identiteitsdrager vorm en inhoud aan. Van ouders van leerlingen van het Gomarus College wordt gevraagd er van harte mee in te stemmen dat hun kind(eren) onderwijs ontvangt op basis van onze identiteit en zo deel uit gaat maken van onze christelijke gemeenschap; ouders ondertekenen hiertoe een ouderverklaring. Met nieuwe ouders wordt een kennismakingsgesprek gevoerd waarin over en weer een beeld gevormd wordt in hoeverre de christelijke opvoeding thuis en de manier waarop wij op school ons onderwijs vormgeven vanuit ons christen-zijn bij elkaar passen. Bij ROC Menso Alting vragen we van studenten onze identiteit te respecteren.

De identiteit is als een marinade verweven in ons onderwijs, in de manier waarop we met elkaar omgaan en in de stijl van leidinggeven. Bij de dagopeningen en de vieringen rond de christelijke feestdagen komt het christelijk geloof en je plek als christen in de wereld expliciet aan de orde, maar ook in vele lessituaties, tijdens excursies en bij andere onderwijsactiviteiten gaat het over God, de Bijbel, praktisch geloven en christen-zijn.

Op studiedagen per locatie is er aandacht voor het doordenken van de identiteit. Ook zijn er in 2019 opnieuw twee GSG-brede identiteitsconferenties georganiseerd voor het onderwijzend en ondersteunend personeel. Tijdens de conferenties zijn we aan de hand van thema's in gesprek gegaan over onze identiteit en de dagelijkse praktijk. Voor de zomer rondde een eerste groep docenten de tweejarige leergang 'identitair bekwaam' af; een met de Christelijke Hogeschool Ede en andere partners ontwikkelde minor-opleiding waarin in een aantal modules allerlei aspecten van onze identiteit en het werken als identiteitsdrager aan de orde komen.

1.2 Strategie

Zowel het Gomarus College als ROC Menso Alting hebben hun strategisch beleid voor de komende jaren beschreven in een Strategisch Beleidsplan. In 2018 is voor ROC Menso Alting een Strategisch Beleidsplan 2018-2022 geschreven als opvolger van het Koersplan. Vanwege het vertrek van de bestuurder is voor het Gomarus College besloten om het Schoolplan 2015-2019 in 2020 te evalueren en dan een nieuw schoolplan op te stellen. Het Strategisch Beleidsplan 2016-2021 van het Gomarus College wordt ondertussen als uitgangspunt gehanteerd.

De in 2019 bereikte resultaten staan per school beschreven in de volgende hoofdstukken.

1.3 Organisatie en juridische structuur

Het Gomarus College, ROC Menso Alting en het Onderwijs Service Team (OST) vormen samen de stichting Gereformeerde Scholengroep (GSG).

Het Gomarus College (school voor voortgezet onderwijs) heeft vestigingen in Assen, Drachten, Groningen (5), en Leeuwarden. De vestiging in Zuidhorn werd voor de zomervakantie van 2019 gesloten: het leerlingenaantal kromp de laatste jaren snel en een steeds grotere groep ouders koos ervoor om hun kind(eren) direct naar Groningen te sturen. Bijna alle leerlingen van de ongeveer 100 leerlingen die vanuit Zuidhorn moesten overstappen naar een andere school voor voortgezet onderwijs hebben hun onderwijsloopbaan na de zomer vervolgd op één van de andere locaties in

Groningen, Drachten of Leeuwarden. De medewerkers hebben een werkplek op één van de andere locaties gekregen.

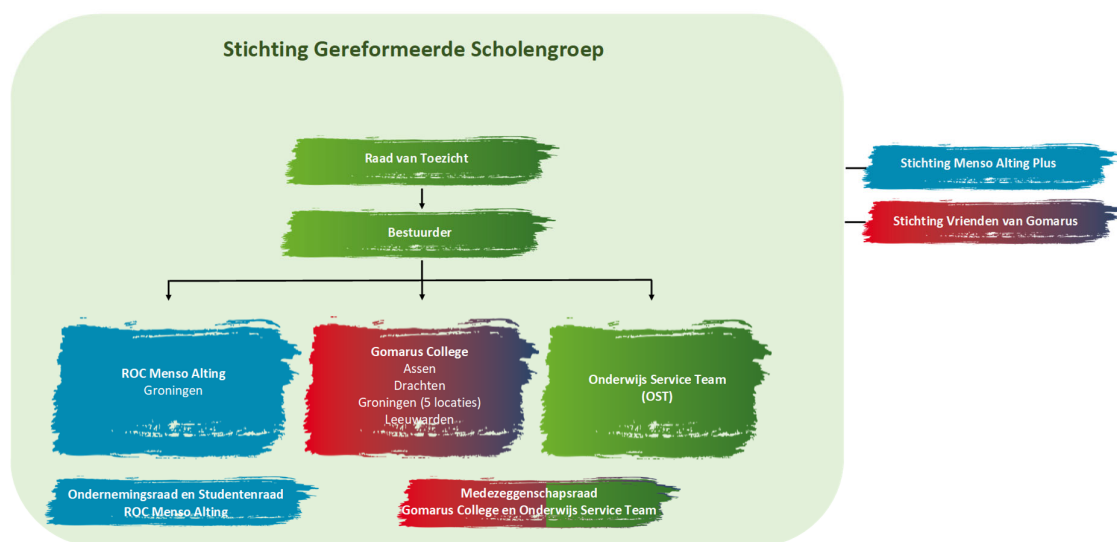
ROC Menso Alting (MBO-onderwijs en volwasseneducatie) heeft één vestiging in Groningen en omvat de afdelingen: Dienstverlening, Economie, Onderwijs & Opvoeding, en Zorg en Welzijn.

Naast het OST is er een Orthopedagogisch en Didactisch Centrum (OPDC); het OPDC en OST zijn dienstverlenend aan de verschillende onderwijslocaties.

Met ongeveer 500 betrokken medewerkers geven wij vorm en inhoud aan gereformeerd onderwijs aan meer dan 3800 leerlingen en studenten.

De GSG kent drie managementlagen: bestuurder, directeuren en teamleiders. De bestuurder is het bevoegd gezag. De stichting heeft een eenhoofdig College van Bestuur en een Raad van Toezicht. De bestuurder dhr. C.W. Heek is per 31 december 2019 na een tijdelijk dienstverband van vier jaren vertrokken; voor de periode 1 januari 2020 tot en met 30 april 2020 is dhr. J.T. Havinga benoemd als tijdelijk bestuurder. Per 1 mei 2020 start dhr. E. van Hoorn als nieuwe bestuurder van de GSG. Bij ROC Menso Alting zijn een Ondernemingsraad en Studentenraad actief; de Medezeggenschapsraad van het Gomarum College behartigt de belangen van leerlingen, ouders en medewerkers van het Gomarum College en ook van het OPDC en OST. Voor een weergave van de activiteiten van de Raad van Toezicht en de medezeggenschapsorganen verwijzen we naar de eerste pagina's van dit jaarverslag.

De volgende figuur toont het organigram van de GSG.

1.4 Naleving Branchecodes

De GSG hanteert de Code Goed Bestuur in het mbo uit 2014 die in 2019 en 2020 wordt geëvalueerd en de Code Goed Onderwijsbestuur van de VO-raad uit 2015 die in 2019 is geëvalueerd en aangescherpt. Het College van Bestuur en de Raad van Toezicht stemmen in met de Code Goed Onderwijsbestuur VO uit 2019 en de Branchecode goed bestuur in het mbo uit 2019. Deze laatste instemming is een verplichting ten gevolge van het lidmaatschap van de GSG van de VO-Raad en de MBO-Raad.

De evaluatie van het functioneren van de bestuurder vindt plaats binnen de cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken met twee leden van de Raad van Toezicht nadat 360° feedback verkregen is vanuit de organisatie. Zie hiervoor het verslag van de Raad van Toezicht aan het begin van dit jaarverslag.

Bij de GSG wordt gewerkt vanuit een identiteitsdocument en aan de hand van GSG-waarden. Een verdere uitwerking is beschreven in het Personeelsbeleid, in de Integriteitscode en in andere documenten in ons Handboek Personeelsbeleid. De integriteitscode en klokkenluidersregeling zijn gepubliceerd op de websites van de scholen. In 2019 is er geen beroep gedaan op de klokkenluidersregeling. De integriteitscode volgt de richtlijnen van de Code Goed Onderwijsbestuur VO.

1.5 Horizontale verantwoording

Horizontale verantwoording kent twee componenten:

- verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de resultaten van de school;
- dialoog met de belanghebbenden over en terugkoppeling naar het beleid.

De volgende tabel geeft de verschillende vormen en thema's van horizontale verantwoording weer.

belanghebbenden	vormen	dialoog over en terugkoppeling naar beleid over
personeel	sollicitatiegesprekken / gesprekscyclus teamoverleggen vaksecties en vakgroepen website/intranet nieuwsbrieven/portalen medezeggenschap	identiteit/beleid onderwijs/beleid/identiteit onderwijs/beleid/identiteit beleid beleid beleid/onderwijs/kwaliteit
leerlingen/studenten	medezeggenschap vensters voor verantwoording website, portaal	beleid/onderwijs/kwaliteit kwaliteit beleid/onderwijs/kwaliteit
ouders	ouderavonden kennismakingsgesprekken nieuwe ouders klankbordgroepen medezeggenschap vensters voor verantwoording website nieuwsbrieven/portaal	kwaliteit/beleid/onderwijs identiteit/beleid beleid/kwaliteit beleid/onderwijs kwaliteit beleid/onderwijs beleid/onderwijs
bedrijven/instellingen	stages/leerwerkplekken bedrijfsbezoeken/gastdocenten samenwerking in platforms netwerken	kwaliteit/beleid kwaliteit/beleid kwaliteit beleid/kwaliteit
toeleverend onderwijs (primair onderwijs)	doe-dagen leerlingen terugkoppeling onderwijsrendement oud-leerlingen adviesering plaatsing gezamenlijke aanmeldingscursussen gezamenlijke afstemmingsagenda	onderwijs/pr kwaliteit kwaliteit kwaliteit/identiteit beleid
afnemend onderwijs (MBO/HBO/Universiteit)	meeloopdagen leerlingen netwerken (LIO's, stages) opleiden in de school	kwaliteit kwaliteit kwaliteit
scholen in het buitenland TTO / internationalisering	uitwisselingen docenten en leerlingen	kwaliteit
maatschappelijke organisaties	goede-doelen-acties maatschappelijke stages hulpacties in buitenland/horizonjaar	burgerschap kwaliteit/identiteit kwaliteit/identiteit

	bijzondere projecten (gezamenlijke concerten, buurtprojecten) bijeenkomst kerk- en jeugdwerkers ZAT-teams per locatie	beleid/identiteit beleid/kwaliteit
--	--	---------------------------------------

Hoofdstuk 2 Onderwijs

ROC Menso Alting

2.1 Aantal studenten en leeftijdsopbouw studenten

In onderstaande tabellen staan de studentenaantallen vermeld. In de eerste tabel staan het totaalaantal studenten en de spreiding van de studenten over de verschillende opleidingen per schooljaar vermeld. Hierin is een daling te zien in het studenten aantal. In de tweede tabel staat de leeftijdsopbouw van de studenten over de verschillende niveaus vermeld. Hieruit komt naar voren dat onze studenten voornamelijk 18 jaar en ouder zijn.

Studentenaantallen per 1 oktober	2015	2016	2017	2018	2019
Economie	145	116	102	104	90
Gezondheidszorg	227	215			
Welzijn	303	281			
Zorg en Welzijn			365	386	374
Dienstverlening		59	44	43	36
Onderwijs en Opvoeding			142	169	198
Totaal	675	671	653	702	698

Leeftijdsopbouw studenten per 1-10-2019				
Leeftijd	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Totaal
15 jaar	0	0	1	1
16 jaar	2	11	52	65
17 jaar	10	24	117	151
18 jaar	8	25	106	139
>18 jaar	16	113	213	342

2.2 Kwaliteitsontwikkeling en examinering

In het jaar 2019 is er gewerkt aan de verdere inbedding en verankering van de ingezette kwaliteitsstructuur. Alle teams werken volgens de kwaliteitscyclus en aan de hand van ervaring, gesprek en overleg worden de verschillende formats ingezet en geëvalueerd. De afdeling Onderwijs & Kwaliteit overlegt elke twee weken met de teamleiders. In dit werkoverleg worden het onderwijs, de (bedrijfs)processen en de kwaliteitscyclus besproken. Daarnaast is er een vergaderstructuur tussen de afdeling Onderwijs & Kwaliteit (O&K) en het MT waarin in overleg keuzes gemaakt worden of beleid wordt doorgenomen.

In november heeft de jaarlijkse kwaliteitsdag plaatsgevonden. Tijdens deze dag zijn alle (bedrijfs) kritische processen doorgenomen met de medewerkers. Het doel was om alle medewerkers inzicht te geven in de verschillende processen. Daarnaast is er input gegeven op de inhoud van de processen met het doel de processen efficiënter te laten lopen.

Examencommissie

De examencommissie heeft als focus de verantwoordelijkheid rondom de examinering terug te brengen in de teams. Dit proces heeft tijd nodig, maar werpt zijn vruchten af. In dit jaar is de Go-procedure aangepast. Het team geeft nu toestemming voor het examen en de examencommissie monitort het proces en controleert steekproefsgewijs. In het jaarverslag van de examencommissie wordt hier verder op ingegaan.

Examenagenda

Wij hanteren route 1: inkopen van exameninstrumenten bij een gecertificeerde examenleverancier, bij alle opleidingen incl. de keuzedelen. Dit levert de volgende voordelen en kansen op:

- Minder formatie kwijt aan het zelf construeren van examens.
- Minder kosten.
- Je hebt een compleet pakket voor de examinering, je kunt je dus richten op het proces er omheen.

We onderkennen de volgende nadelen en knelpunten:

- Je hebt minder invloed hoe een examen geconstrueerd is:
 - qua inhoud
 - qua vorm
- Wijzigingen duren langer omdat je er verder vanaf zit.

Intensivering

Alle opleidingen van ROC Menso Alting voldoen aan de 1000-urennorm. Uitgangspunt daarbij is het leveren van onderwijs van kwaliteit, de norm is daarvoor een hulpmiddel.

Inspectie

In december 2018 is de inspectie voor een herstelonderzoek op indicator KA1 bij de opleidingen Junior accountmanager, Verzorgende-IG en Onderwijsassistent geweest. Begin 2019 ontvingen we de rapportage van de inspectie: ons nieuwe kwaliteitszorgsysteem heeft de inspectie met een voldoende beoordeeld: het hersteltraject is hiermee afgerond. In december 2019 bezocht de inspectie ROC Menso Alting voor een aangekondigd bezoek in het kader van het landelijke onderzoek naar burgerschapsonderwijs op scholen. Het bezoek is positief verlopen; de inspectie was onder de indruk van de wijze waarop we in de lessen en daarbuiten omgaan met verschillen in opvattingen, met het bespreken en bespreekbaar maken van dilemma's rondom burgerschapsthema's en ethische vraagstukken.

2.3 Kwaliteitsagenda

De eindrapportage over ons Kwaliteits- en excellentieplan tot en met 2018 is in 2019 met een voldoende beoordeeld door de landelijke commissie. Onze nieuwe Kwaliteitsagenda 2019-2022 is goedgekeurd. Per speerpunt is er een ambitie weergegeven vanuit ons Strategisch Beleidsplan (SBP):

Speerpunt: Jongeren in een kwetsbare positie

Ambitie ROC Menso Alting (SBP): De komende tijd willen we onderzoeken welke bijdrage wij in de regio kunnen leveren aan leven lang ontwikkelen van laaggeletterden, personen met afstand tot de arbeidsmarkt, vluchtelingen, herstarters, (jong)volwassenen die een nieuw spoor zoeken, en aan het kansen bieden van werkende jongeren en volwassenen die na en tijdens werkervaring door willen leren.

Speerpunt: Gelijke kansen

Ambitie ROC Menso Alting (SBP): De komende tijd willen we onderzoeken welke bijdrage wij in de regio kunnen leveren aan leven lang ontwikkelen van laaggeletterden, personen met afstand tot de arbeidsmarkt, vluchtelingen, herstarters, (jong)volwassenen die een nieuw spoor zoeken en aan het kansen bieden van kansen aan werkende jongeren en volwassenen die na en tijdens werkervaring door willen leren. Daarbij denken we aan het verder ontwikkelen en inzetten van innovatieve didactische concepten en werkwijzen zoals duale opleidingstrajecten, voorzieningen voor blended en digitaal leren, het mogelijk maken van meer samenhangende deelcertificaten en modulair onderwijs, leerwerkplekklere, praktijkleren, hybride onderwijs, het uitbreiden van de BBL-trajecten, en de mogelijkheid van formatief evalueren (elders verworven competenties) zodat een persoonlijk portfolio ontwikkeld kan worden.

Speerpunt: Onderwijs dat voorbereidt op de arbeidsmarkt van de toekomst

Ambitie ROC Menso Alting (SBP): Wij bieden opleidingen aan in de zorgsector en in de onderwijs- en opvoedingssector en zullen ons onderwijsaanbod waar mogelijk verder uitbreiden op basis van de behoefte uit het werkveld. We dragen als ROC Menso Alting door ons praktijk- en werkplekgerichte onderwijs bij aan het stimuleren van ondernemerschap en innovatie. Daarnaast dragen we specifiek bij aan het speerpunt 'Gezond ouder worden' door het aanbieden van opleidingen in de zorgsector en onderwijs en opvoeding. ROC Menso Alting zal met name binnen de afdeling Economie goed onderzoeken of het opleidingsportfolio gezien deze ontwikkelingen zo kan blijven als deze nu is.

In de kwaliteitsagenda wordt aangegeven hoe er gewerkt gaat worden aan het bereiken van deze ambities. Een aantal voorbeelden:

- De loopbaanbegeleiding en het burgerschapsprogramma zijn zo vorm gegeven dat alle jongeren, ook jongeren in kwetsbare posities, en volwassenen (nieuwkomers) gelijke kansen geboden worden om hun persoonlijk talent en burgerschap te ontwikkelen om zo door te kunnen stromen naar vervolgopleidingen of de arbeidsmarkt.
- Ons vormend onderwijsprogramma wordt door de organisatie gedragen en zorgt voor samenhang tussen vakken waarbij loopbaanontwikkeling en burgerschap voorop staan.
- Ons vormend onderwijsprogramma staat garant voor het bieden van een ondersteunend en stimulerend pedagogisch leerklimaat afgestemd op het niveau van de studenten binnen de verschillende opleidingen.
- Uit de samenwerking met VMBO-scholen (met name binnen de GSG), andere ROC's en Hbo-instellingen vloeien aangepaste onderwijsprogramma's voort.
- Leren op de werkplek is onderdeel in onze onderwijsprogramma's.
- Er is vertrouwen in het civiel effect van het diploma behaald bij ROC Menso Alting.

In 2019 hebben we een evaluatiecyclus (november 2019 – april 2020) opgezet waarin de verschillende stakeholders bevraagd worden. Dit ziet er grofweg als volgt uit: In dialoog worden de teams bevraagd hoe er gewerkt wordt aan de verschillende doelen en hoe het team data verzamelt of gaat verzamelen. De volgende stap in dit proces is het uitvragen van deze data zodat dit gebruikt kan worden in de verantwoording. Daarnaast is er een dialooggesprek gepland met een afvaardiging van de studenten. Zij worden bevraagd naar zichtbare effecten van ingezette acties door de teams. In het voorjaar van 2020 staat er een stakeholdersbijeenkomst gepland met onze externe partners.

Voortgang realisatie Kwaliteitsagenda

Per speerpunt rapporteren we kort de stand van zaken en voortgang.

Speerpunt: Opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst

- De afdeling economie gaat vanaf volgende schooljaar breed opleiden. Het curriculum wordt ontwikkeld in samenspraak met het werkveld.
- De cross over-opleiding 'Service Medewerker' is aangevraagd, de directeur en bestuurder zullen in het kader van doelmatigheid een verzoek neerleggen bij het Noordelijk bestuurlijk overleg van mbo's voor toestemming. Het doel is om de cross over vanaf het schooljaar 2021/2022 aan te bieden.
- Het schooljaar 2020/2021 starten BBL-opleidingen OA/PW/PB/MVZ.
- Werkplekleren wordt steeds meer ingezet, de directeur heeft met de teamleider een aantal plekken bezocht en studenten, begeleiders en directie gesproken. Dit heeft een positieve indruk opgeleverd.
- Het werkveldoverleg dat gepland stond voor oktober 2019 is verschoven naar maart 2020 zodat er meer tijd is om dit goed voor te bereiden (Onderwijs van de toekomst).
- Er wordt een nieuwe structuur voor de roostering van het onderwijs ontwikkeld. Doelen zijn o.a. het bieden van meer samenhang, duidelijkheid door een jaarrooster, meer flexibiliteit voor teams, meer overzicht voor studenten, betere organisatie van de keuzedelen.

Speerpunt: gelijke kansen, kwetsbare jongeren, levenslang ontwikkelen

- De visie op vormend onderwijs en het verantwoordingsdocument loopbaan en burgerschap zijn klaar.
- De aansluiting VMBO-MBO-AD (associate degree) is geïntensiveerd en de doorlopende leerlijn biedt kansen aan alle studenten: zowel jongeren als volwassenen.
- Een plan voor de begeleiding van uitvallers is klaar, de eerste studenten worden begeleid vanuit dit nieuwe plan.
- Er is contact met de gemeente Groningen, onder andere over Learning City Groningen, er zijn ideeën voor nieuwe projecten uitgewisseld en eerste lijnen uitgezet.
- Er is contact met het Praktijkonderwijs van het Gomarus College, er wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om iets kunnen doen voor leerlingen van het Praktijkonderwijs in aansluiting naar niveau 2 en entree onderwijs.
- De VMBO-dag is weer georganiseerd; doel van deze dag is leerlingen kennis te laten maken met hoe er geleerd en gewerkt wordt op het MBO. De dag is opnieuw erg positief verlopen en gewaardeerd.

Skills en het Horizonjaar

Meerdere teams zijn in 2019 actief betrokken geweest met de voorbereiding van de Skills vakwedstrijden. Een aantal studenten hebben het goed gedaan in deze wedstrijden. In het afgelopen jaar is er nagedacht over de invulling van het Horizonjaar. Om te inventariseren welke behoefte er is onder de studenten, is gekozen voor een enquête. Deze is eind 2019 uitgezet. De resultaten zijn nog niet geanalyseerd.

2.4 Studiesucces

Diplomaresultaat

Het diplomaresultaat laat zien hoe groot het aantal studenten is dat onze school in een schooljaar verliet mét een diploma als percentage van het totale aantal studenten dat onze school verliet in dat schooljaar. In de berekening worden alle diploma's die een student binnen de school heeft behaald meegenomen.

	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
ROC Menso Alting	75,8%	79,2%	72,0%	75,1%	77,6%	67,5%
Vergelijkingsgroep	74,1%	75,2%	73,1%	73,4%	71,5%	71,0%

Bron: DUO, indicatoren MBO.

Jaarresultaat

Het jaarresultaat laat zien hoe groot het aantal gediplomeerden (studenten die onze school verlaten met een diploma plus gediplomeerde doorstromers binnen de school) in een schooljaar is, als percentage van hetzelfde aantal gediplomeerden plus de ongediplomeerde studenten die onze school verlaten in dezelfde periode. Wanneer een student in een eerder schooljaar zijn diploma heeft behaald, wordt dit in de berekening niet meegenomen. Het gaat dus om de diploma's die in het betreffende schooljaar zijn behaald.

	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
ROC Menso Alting	78,3%	79,6%	72,9%	75,0%	76,8%	69,3%
Vergelijkingsgroep	73,0%	74,0%	72,9%	72,7%	70,7%	70,3%

Bron: DUO, indicatoren MBO.

2.5 Passend onderwijs

ROC Menso Alting leidt studenten op met als doel een volwaardig diploma, zodat ze als beginnend beroepsbeoefenaar gekwalificeerd aan het werk kunnen. Succes en tevredenheid zijn niet voor elke student vanzelfsprekend weggelegd en soms is dan de reguliere studieloopbaanbegeleiding niet toereikend. Extra ondersteuning vanuit het IZAT kan dan worden aangevraagd en ingezet. Doel hiervan is dat de student (weer) op eigen kracht de opleiding kan vervolgen, dan wel op het spoor wordt gezet van een andere studiekeus.

Het IZAT biedt kortdurende extra ondersteuning in de vorm van individuele gesprekken, trainingen, advies en/of doorverwijzing (zie ook bijlagen ROC Menso Alting, bijlage 1 schoolmaatschappelijk werk). Ook indirect, via de SLB-er; en vaak in samenwerking met het OPDC, de SAW-medewerker en het RMC. Aanmelding kan rechtstreeks door de student en/of SLB-er. Daarnaast is er dagelijks een inloopsprekkuur voor consult of advies. Ook scholing en training, die jaarlijks wordt aangeboden, van SLB-ers en docenten maakt deel uit van indirecte ondersteuning.

De reguliere en extra ondersteuning wordt beschreven in het ondersteuningsprofiel. Dit profiel is beschikbaar via de website en wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. Voor studenten bij wie vanaf de aanmelding duidelijk is dat extra ondersteuning en samenwerking met hulpverleners nodig of gewenst is, wordt er een addendum (aangangsel bij de onderwijsovereenkomst) opgesteld, waarbij het ondersteuningsprofiel als basis wordt genomen. Dit addendum wordt periodiek besproken en zo nodig aangepast.

Extra ondersteuning is altijd gericht op het zo zelfstandig mogelijk kunnen volgen van de opleiding door de student waarbij succes en tevredenheid terugkerende evaluatiepunten zijn. Daarnaast wordt na elke interventie met de student (en SLB-er) teruggekeken naar het proces en resultaat. Jaarlijks doen gemiddeld 75 studenten een aanmelding bij het IZAT (gemiddelde van 4 jaar). Vanaf 2017 is er een toename in aantallen als ook in complexiteit.

Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd aan het MT, zowel inhoudelijk als getalsmatig. Op basis hiervan en een jaarplan worden uren toegekend. Financiering van het IZAT komt uit het budget Passend Onderwijs (lumpsum).

2.6 Voortijdige schoolverlaters (VSV)

Op het gebied van voortijdig schoolverlaten scoort ROC Menso Alting goed. Onze vsv-cijfers van 2018-2019 zijn wat hoger dan vorig jaar. Gemiddeld genomen zitten we ruim onder de vsv-streefnorm van 4,8% (zie de tabel op de volgende pagina). Bij niveau 4 blijven we ruim onder de streefnorm, bij niveau 3 zitten we er net onder en bij niveau 2 is het percentage met 6% gestegen. Er moet rekening gehouden worden met het feit dat het om kleine aantallen studenten gaat, waardoor kleine verschuivingen een relatief grote invloed hebben op de percentages. Dit is bij niveau 2 goed zichtbaar. Er zijn twee vsv-studenten meer dan vorige jaar wat gelijk staat aan een stijging van 6%.

Er wordt veel tijd en energie gestoken in de begeleiding van studenten waardoor de vsv-cijfers laag zijn. Als relatief klein ROC hebben we veel aandacht voor de individuele student en dat zien we terug in deze cijfers.

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Streefnorm 2018-2019
Niveau 2	11,1% (6)	3,6% (2)	5,5% (3)	4,8% (2)	10,5% (4)	8,6%
Niveau 3	3,2% (5)	1,8% (3)	1,8% (3)	3,3% (6)	3,4% (6)	3,2%
Niveau 4	1,9% (8)	0,7% (3)	2,4% (10)	1,6% (6)	1,6% (7)	2,7%
Totaal	3% (19)	1,3% (8)	2,5% (16)	2,3% (14)	2,6% (17)	4,8%

Bron: DUO. Het getal tussen haakjes na het percentage geeft het aantal studenten aan.

2.7 Studenttevredenheid

In 2019 is er geen JOB-Monitor uitgezet; deze wordt in 2020 weer uitgezet. Op teamniveau zijn en worden vakevaluaties uitgezet om de tevredenheid van de studenten op vak niveau te blijven monitoren. De teams zetten deze korte evaluaties zelf uit en verzorgen een terugkoppeling naar de studenten. De studenten zijn op deze manier op de hoogte van wat er gebeurd met de input die gegeven wordt.

De volgende tabel geeft zicht op de ontwikkeling van de studenttevredenheid.

	Job monitor-2014		Job monitor-2016		Job monitor 2018	
	ROC MA	Landelijk	ROC MA	Landelijk	ROC MA	Landelijk
	Cijfer					
School	7,6	6,5	7,7	6,6	7,8	6,7
Opleiding	7,3	7,0	7,3	7,0	7,4	7,1
	Oordeel op een 5 puntschaal (1 = laag, 5 = hoog):					
Lessen/programma	3,6	3,4	3,7	3,4	3,5	3,4
Toetsing en examinering	4,0	3,8	4,0	3,8	3,8	3,7
Vaardigheden en motivatie	3,9	3,7	3,4	3,4	3,4	3,4
Docenten	3,9	3,6	3,8	3,6	3,9	3,7
Studiebegeleiding	3,8	3,5	3,7	3,6	3,7	3,5
Loopbaanbegeleiding	3,3	3,3	3,4	3,4	3,7	3,6
Stage	3,8	3,6	3,8	3,6	3,7	3,6
Informatie	3,6	3,4	3,6	3,5	3,9	3,7
Veiligheid en sfeer	4,3	3,8	4,1	3,8	4,1	3,8
Onderwijsfaciliteiten	3,7	3,5	4,0	3,7	3,9	3,6
School en studie	3,8	3,3	3,8	3,4	4,0	3,7

De data m.b.t. studenttevredenheid en de sociale veiligheid komen uit de JOB-monitor van 2018. Uit de monitor komt naar voren dat studenten tevreden zijn over onze school. Op alle onderdelen scoren we op of boven het landelijke gemiddelde. Vooral op de onderdelen 'veiligheid en sfeer' en 'school en

studie' scoren we hoog. Ook hebben we ingezet op loopbaanbegeleiding en dit is terug te zien in de score. De score van 'lessen/programma' is gedaald. Dit heeft te maken met de tevredenheid over het gebruik van boeken en hier is door de teams op ingezet.

De vermelde scores van de JOB-monitor zijn ook op teamniveau beschikbaar en vormen daarmee voor de teams een middel om de kwaliteit van het onderwijs gericht te verbeteren.

2.8 Keuzedelen

Het aanbod van keuzedelen is dit schooljaar bij de verschillende afdelingen vergroot. Studenten hebben daardoor een ruimere keuze. Ook zijn er dit jaar in samenwerking met hogescholen bij alle afdelingen doorstroomkeuzedelen aangeboden.

De opleidingen van de afdeling economie wijken af van de keuzedeelverplichting op basis van persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming. De opleidingen hebben hiervoor een programma opgesteld op het gebied van identiteit.

Daarnaast is het mogelijk om als student een aanvraag in te dienen voor het volgen van een niet gekoppeld keuzedeel. Vanuit de secretariële opleidingen is er een koppelingsverzoek geweest voor het keuzedeel *Voorbereiding PABO*. In de bijlagen is een overzicht van het schoolaanbod aan keuzedelen opgenomen.

2.9 Loopbaan en Burgerschap

In het schooljaar 2018-2019 zijn er wisselingen geweest in de taakgroep Studieadviseurs (SAT). Met de nieuwe studieadviseurs is:

- een rol- en taakomschrijving opgesteld van de studieadviseurs;
- de visie omtrent Loopbaan herzien en bijgeschaafd.

De ambities waren:

1. Formuleren van een visie op studieloopbaanbegeleiding/loopbaanoriëntatie: Behaald
2. Maken van een plan vanuit de geformuleerde doelstelling/ambitie: Behaald
3. Vlot trekken van studieloopbaanbegeleiding/loopbaanoriëntatie in de school: Behaald

Acties die uitgevoerd worden in het schooljaar 2019-2020 zijn:

- Het vak Loopbaan is in alle opleidingscurricula opgenomen;
- Ontwikkelen lesmethode 'Mijn Loopbaan';
- Een Loopbaandag organiseren voor alle laatstejaars studenten.

Voor Burgerschap volgen de studenten van alle opleidingen lesprogramma's waarin de vier dimensies van Burgerschap aan bod komen: de sociaal-maatschappelijke dimensie, de politiek-juridische dimensie, de economische dimensie en de dimensie vitaal burgerschap. Bovendien wordt aandacht gegeven aan kritische denkvaardigheden. Vanuit de christelijke identiteit van het ROC volgen studenten lessen waarin ethiek en geloofsleer centraal staan. Voor de eerstejaarsstudenten is een integraal lesprogramma ontwikkeld: 'VLOG'. VLOG staat voor Vormen, Leren, Ontdekken en Geloven. Zowel Burgerschap als VLOG worden ontwikkeld en verzorgd door het docententeam Vormend Onderwijs. In het lesprogramma van VLOG zijn de burgerschapsdimensies, ethiek en geloofsleer, en persoonlijke ontwikkeling opgenomen. Er wordt gebruik gemaakt van een digitale methode ('All You Can Learn') zodat 'blended learning' kan worden toegepast. Behaalde studentenresultaten kunnen op deze wijze effectief worden vastgelegd en geborgd in het systeem. Het lesprogramma van Burgerschap en VLOG wordt ingevuld met activiteiten die de interactie met de omgeving bevorderen, zoals excursies en gastlessen door verschillende maatschappelijke organisaties. In het komende cursusjaar

wordt het programma van VLOG verder ontwikkeld. Over de inhoud van 'vormend onderwijs' wordt met de verschillende afdelingen in het ROC nader afgestemd.

2.10 Sociale veiligheid

Onze studenten voelen zich veilig in en om de school. Dit blijkt zowel uit de JOB-monitor als uit de monitor sociale veiligheid.

ROC Menso Alting heeft twee interne vertrouwenspersonen binnen de school. In het afgelopen jaar zijn ongeveer 10 studenten bij de vertrouwenspersonen geweest die te maken hadden met een onveilige situatie. In de meeste gevallen betrof dit een situatie die zich in de privésfeer afspeelde. In een enkel geval betrof het een schoolse situatie waarbij het ging om het zich niet veilig of buitengesloten voelen in de klas. In al deze gevallen is hulp geboden. Bij navraag bleek dit telkens tot tevredenheid van de betreffende student te zijn aangepakt.

Ook dit jaar hebben weer workshopdagen plaatsgevonden in de vorm van “veilige schooldagen” voor alle tweedejaarsstudenten en in de vorm van “digitale mediadagen” voor de eerstejaarsstudenten. Uit feedback die hierover is verzameld, blijken deze dagen positief te worden gewaardeerd. De vertrouwenspersonen hebben wel besloten deze dagen compacter aan te bieden, omdat de hoeveelheid aan en lengte van de workshops afbreuk deden aan de concentratie en inzet van studenten bij de laatste workshop.

Ook een enkele medewerker wist de weg naar de vertrouwenspersonen te vinden voor een adviesgesprek.

De vertrouwenspersonen hebben het MT bezocht om inzicht te geven in de gang van zaken.

Eén vertrouwenspersoon heeft een cursus gevolgd tot aandachtfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld en een mbo-cursusdag voor interne vertrouwenspersonen is bezocht.

Er heeft overleg plaatsgevonden met één van de vertrouwenspersonen van een ander mbo. Daarbij is het idee ontstaan om een overleg te starten als mbo-Groningen. Dit in plaats van of naast het overleg met het Gomarus College.

Er vindt inventarisatie plaats van de aanwezige protocollen. Deze zijn nu in sommige gevallen te veel gericht op het voortgezet onderwijs.

2.11 Internationalisering

In het team internationalisering hebben wat veranderingen plaatsgevonden.

De beide zittende coördinatoren zijn gestopt/gaan stoppen en er is een nieuwe collega bereid gevonden het stokje over te nemen. Dit jaar stond dus voornamelijk in het teken van overdracht. Alle lopende zaken worden afgehandeld en volgend jaar wordt er hopelijk gestart met een nieuwe Call. De aanvraag daarvoor is ingediend. Ook is er weer een begin gemaakt met een nieuwe projectweken-cyclus. Dit betekent dat er de komende twee schooljaren weer docentenuitwisselingen gaan plaatsvinden.

Het afgelopen jaar zijn er alleen studentenuitwisselingen geweest. Er zijn groepen studenten verpleegkunde naar Finland en Denemarken gegaan, een groep pedagogisch medewerkers en onderwijsassistenten naar Griekenland en ook een student maatschappelijke zorg naar Finland. Ook hebben we in Groningen studenten uit Finland mogen ontvangen. We zijn erg blij met de samenwerkingen in de regio en hopen die de komende jaren succesvol te kunnen voortzetten en verdiepen, ook door middel van het uitwisselen van professionals.

De opbrengst van een internationale stage is dat een student een vergrote passie voor en kennis van het vak krijgt.

Deelnemers hebben leren omgaan met onverwachte of spannende situaties. Ze zijn zelfstandiger, flexibeler, hebben kennis gemaakt met andere culturen waardoor ze zich beter in anderen kunnen verplaatsen en leren breder te kijken dan wat ze weten en kennen. Sommigen hebben ook angsten overwonnen, bijvoorbeeld om mensen aan te spreken in een vreemde taal of jezelf te leren redden in een onbekende context. Alle deelnemers omschrijven voor vertrek hun eigen leerdoelen waarop na terugkomst wordt gereflecteerd.

Het effect is breder dan alleen op het individu, ook de omgeving in binnen- en buitenland leert mee met de deelnemers. Daarom vinden we het zo mooi dat we dit als kleine school nog steeds kunnen aanbieden.

2.12 Doorstroom mbo-hbo

In deze paragraaf geven we een korte update van de activiteiten die zijn uitgevoerd met behulp van de subsidie doorstroom mbo-hbo.

Verbetertraject Economische opleidingen

Het team economie heeft zich in de afgelopen jaren georiënteerd op de verbetering van de economische opleidingen. In deze oriëntatie/onderzoeksfase constateerden zij dat o.a. 'keuzestress' (bij de student) en 'toekomstbestendig opleiden' naar voren kwamen als onderwerpen waaraan gewerkt moest worden. Er zijn contacten met medewerkers van het HBO, bezoeken bij andere ROC's en gesprekken met het bedrijfsleven geweest om te komen tot inzichten voor een nieuw curriculum dat recht doet aan de studenten wat betreft de soms lastige keuze voor één van de economische opleidingen en het toekomstbestendig opleiden voor het bedrijfsleven en de doorstroom naar het HBO.

In oktober 2019 is het Business College opgezet; een basisjaar waarin er in het eerste half jaar breed wordt opgeleid, zodat de student een goede keuze kan maken. In 2020 wordt het curriculum van dit eerste jaar opgeleverd zodat de eerste studenten per augustus 2020 met dit brede eerste studiejaar kunnen starten. Daarnaast zal het team verder gaan met de ontwikkeling van de overige studiejaren waarin de verschillende routes (een diploma of een dubbelkwalificatie) verder worden uitgewerkt om zo vorm te geven aan het toekomstbestendig opleiden.

Excellentie Nederlands

Het team is begonnen met de evaluatie en analyse van de verschillende onderwijsprogramma's. N.a.v. deze evaluatie en analyse zijn de reguliere onderwijsprogramma's van Nederlands aangepast. In het afgelopen jaar zijn deze programma's ingezet om het taalonderwijs meer te laten aansluiten bij de beroepsgerichte leerlijn. Het team gaat deze aanpassing en verandering evalueren en met deze input verder om van daaruit een excellentieprogramma te ontwikkelen.

Vorbereitung hbo doorstroom Economie, Sociale opleidingen en voorbereiding PABO

De voorbereiding en ontwikkeling van deze keuzedelen is afgerond; de verschillende keuzedelen draaien al een aantal jaren. Er zijn verschillende evaluaties geweest waardoor er aanpassingen zijn gedaan in het onderwijsprogramma. De communicatie tussen de hbo- en mbo-docenten is erg belangrijk, daar zijn intern contactpersonen voor die ervoor zorgen dat de informatie op de juiste plek en bij de juiste personen terechtkomt. De examinering blijft een punt van aandacht, deze vraagt om veel organisatie en is soms tijdrovend.

2.13 Uitgangspunten onderwijs

Het Gomarus College is een gereformeerde school voor voortgezet onderwijs, met praktijkonderwijs, vmbo (basis, kader, vakcollege, gemengde leerweg, theoretische leerweg, havo, vwo, gymnasium en tweetalig onderwijs (tto)). Onderwijs wordt gegeven onder het motto: Leren voor je Leven. We richten ons dus op het leven in Gods wereld nu met het perspectief op het leven na dit leven.

In 2016 is het onderwijsconcept voor het VO vastgesteld. In de jaren daarop hebben locaties gewerkt aan de uitwerking van het onderwijsconcept voor hun locatie, passend bij de vormen van onderwijs die gegeven worden. In het onderwijsconcept staat centraal dat we naast aandacht voor de kwaliteit van de vakken en het halen van een diploma of het vinden van werk, ook aandacht hebben voor de persoonlijke en sociale ontwikkeling van de leerling, de godsdienstige identiteit en plaats als christen in de samenleving. Dit gebeurt op een systematische wijze. Leerlingen leren:

- zich te kwalificeren (diploma, eindtermen, kennis, beroep, vervolgopleiding);
- te socialiseren (burgerschap, sociale gerechtigheid, inzet voor algemeen belang, politieke, religieuze en levensbeschouwelijke tradities en praktijken, zorg om de schepping en oog krijgen voor je taak als christen in de wereld);
- hun persoonlijkheid te vormen (zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, volwassenheid, geloofsoverdracht, karaktervorming, moreel oordeelsvermogen, reflectie op eigen taak en handelen).

Ons **verlangen** voor onze leerlingen kan als volgt kernachtig worden samengevat:

We verlangen ernaar dat leerlingen

- ☐ *ervaren dat ze een geliefd kind van God zijn*
- ☐ *zich gewaardeerd voelen in het vervolgonderwijs en door de werkgever*
- ☐ *hun plek innemen als christenen in de kerk en samenleving*

Daar werken we aan door:

- ☐ *samen te ontdekken wat God ons heeft beloofd*
- ☐ *leerlingen een veilige leeromgeving te bieden*
- ☐ *leerlingen uitdagend onderwijs te geven dat bij hen past*
- ☐ *leerlingen bewust te maken van hun talenten en hen te leren die in te zetten*
- ☐ *elkaar te helpen groeien in verantwoordelijkheid voor onszelf, de ander en de natuur.*

2.14 Onderwijsontwikkelingen

In maart 2019 opende Minister Arie Slob het nieuwe schoolgebouw in Drachten: een prachtig nieuw gebouw met enorm veel licht inval en helemaal passend bij de eisen van nu. Er is alle ruimte voor klassikale lessen, individueel en groepswerken, begeleiding, computerondersteuning, et cetera.

Op de locatie Vondelpad 2 zijn we in september 2018 gestart met de VakMavo: de gemengde en theoretische leerweg van het vmbo worden omgebouwd naar een meer praktijkgerichte opleiding door de toevoeging van een praktijkgericht vak. In 2019 is een vervolg aan deze ontwikkeling gegeven. Hiermee lopen we voorop bij de landelijke ontwikkeling om in de theoretische leerwegen meer praktijkvakken aan te bieden. Ook in 2019 kon een groot aantal keuzevakken worden aangeboden. Het techniekonderwijs heeft veel aandacht gekregen, zie daarvoor paragraaf 2.15.

Per augustus 2019 is in Leeuwarden een havo-bovenbouwklas gestart. Boven verwachting konden we zelfs met twee havo-4 klassen van start. Tevens is in Leeuwarden vanaf de zomervakantie gestart met

het werken met een flexrooster: leerlingen hebben elke dag drie blokken van elk 80 minuten met daarvoor en daarna gelegenheid voor flexibel in te zetten (huiswerk- en begeleidings)uren. Op Vondelpad 1 en 3 is een oriëntatie op 20-80-learning gestart.

2.15 Techniekonderwijs

Zowel in Groningen als in Drachten is in 2019 veel tijd besteed aan de planvorming ten behoeve van de subsidieaanvraag Sterk Techniekonderwijs (STO). Afstemming met andere vmbo-scholen, mbo-scholen, het bedrijfsleven, het primair onderwijs en andere partijen is ingezet om samen te komen tot een regiovisie en activiteitenplan ten einde het aantal leerlingen dat kiest voor een techniekopleiding te vergroten. Inmiddels zijn mooie plannen gerealiseerd. Voor Groningen-Stad fungeert het Gomarus College als penvoerder. Helaas kon de aanvraag voor Groningen-Stad in 2019 nog niet met een voldoende worden beoordeeld; in 2020 is het plan aangepast en opnieuw ingediend. De reeds beschikbaar gestelde middelen vanuit de algemene extra techniekmiddelen voor 2019 zijn gebruikt om een aantal kosten rondom de planvorming te dekken en om het huidige techniekonderwijs te realiseren en te vernieuwen (zie 2.14 over keuzevakken bijvoorbeeld).

2.16 Toetsing en examinering

Mede naar aanleiding van afspraken in de VO-Raad en aanwijzingen vanuit de overheid is er veel tijd en aandacht besteed aan de examenprocessen. Op elke locatie is een examencommissie actief; de examensecretarissen van de verschillende locaties hebben onderling frequenter contact. Er is een plan van aanpak ontwikkeld om de Programma's van Toetsing en Afsluiting te vereenvoudigen zodat deze meer het karakter krijgen van een afsluitend schoolexamen; voor de realisatie hiervan nemen we meerdere jaren de tijd. De positie, rol en taak van de examensecretarissen is opnieuw beschreven en vastgelegd. Naar aanleiding van een inspectiebezoek (in de landelijke steekproef) aan Vondelpad 2 bij een praktijkexamen bij een vmbo-kaderexamen is het examenprotocol ten aanzien van de rol van de tweede examinerator aangescherpt. De interne Commissie van Beroep van de Examens VO heeft eind 2019 uitspraak gedaan in twee door leerlingen en ouders geïnitieerde beroepszaken over het toekennen van het cijfer 1 na onbedoeld spieken respectievelijk de toepassing van de herkansingsregeling in een situatie van liefdesverdriet.

2.17 Passend onderwijs

In het kader van het passend onderwijs heeft elke locatie in het basisondersteuningsprofiel beschreven wat de locatie te bieden heeft en waar de grenzen aan ondersteuning liggen. De profielen zijn te vinden op onze website. Bij toelating van een leerling met een ondersteuningsbehoefte wordt gekeken of de locatie de passende ondersteuning kan bieden. Bij vragen hierover wordt de hulp ingeroepen van het OPDC. Het Gomarus College maakt deel uit van 4 samenwerkingsverbanden passend onderwijs:

- Locaties in Groningen: SWV 20.01 (Groningen)
- Locatie Assen: SWV 22.01 (Noord- en Midden-Drenthe)
- Locatie Drachten: SWV 21.02 (Zuidoost-Friesland)
- Locatie Leeuwarden: SWV 21.01 (Fryslân-Noard).

In de jaarverslagen van deze samenwerkingsverbanden is informatie te vinden over de inhoud, omvang en ontwikkelingen in het Passend onderwijs. Met de middelen die we vanuit de samenwerkingsverbanden ontvingen, hebben we klassen kleiner kunnen houden, ondersteuners kunnen inzetten en allerlei soorten begeleiding kunnen bieden.

2.18 Kwaliteit en kwaliteitsontwikkeling

De locaties Drachten, Leeuwarden en Zuidhorn scoorden zeer hoog in de jaarlijkse Elsevier ranglijst: het zijn zgn. 'superscholen' waar, over meerdere jaren gemeten, examenresultaten, doorstroom en plaatsing op of boven het niveau van het basisschooladvies ruim boven het landelijke gemiddelde liggen. Ook bij de vmbo-basisopleiding op Vondelpad 2 zijn de scores hoog.

Het jaarlijkse tevredenheidsonderzoek onder ouders en leerlingen van het Gomarus College heeft geen opvallende resultaten opgeleverd. De resultaten per onderwerp (ook over meerdere jaren) zijn per locatie te zien op de website www.scholenopdekaart.nl. In de bijlagen bij dit jaarverslag is een overzicht opgenomen van de examenresultaten. De resultaten bij vmbo-basis, -kader en (g)tl zijn vergelijkbaar met eerdere jaren. Bij havo en vwo is in 2018 een hoger resultaat geboekt, in 2019 liggen de resultaten ongeveer op een gelijke hoogte als de jaren voor 2018. Er is voor de havo/vwo-bovenbouw een systematische aanpak van analyse, evaluatie en bespreking van de resultaten ontworpen waarbij er zowel per individuele docent als per vaksectie gekeken wordt naar mogelijkheden om de resultaten te verbeteren. Deze aanpak zal de komende jaren met prioriteit worden ingezet.

De Inspectie van het Onderwijs bezocht de locatie Vondelpad 1 (havo/vwo-bovenbouw) begin 2019 in het kader van een oriënterend onderzoek naar (de praktijk van) strategisch HRM in het onderwijs. De inspectie gaf aan dat de kwantitatieve behoefte aan medewerkers wel behoorlijk goed in beeld is, maar dat er van adequate sturing en borging van SHRM op alle niveaus net als bij veel andere scholen ook bij het Gomarus College nog weinig sprake is. We kunnen hierin nog forse stappen maken; in 2019 zijn hierin diverse activiteiten op touw gezet onder andere door de in februari 2019 benoemde HR-strateeg. Zie ook paragraaf 3.2.

De Inspectie bezocht een praktijkexamen op locatie Vondelpad 2 (vmbo) in het kader van een steekproefonderwijs bij het CSPE (mede n.a.v. de geconstateerde misstanden bij VO-scholen in Zuid-Limburg). Enkele kleine onzorgvuldigheden konden worden gerepareerd, en de inspectie gaf kort na de zomer aan dat het herstelonderzoek afgerond was.

2.19 Voortijdige schoolverlaters (VSV)

De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal voortijdige schoolverlaters in de afgelopen jaren. De cijfers geven geen reden tot zorg.

Reden	Aantal 2018	Aantal 2018	Aantal 2017	Aantal 2016	Aantal 2015	Aantal 2014	Aantal 2013	Aantal 2012
Aanmelding ingetrokken / administratief	6	6	8	18	11	7	41	8
Gaan werken	2	2	8	6	9	4	3	5
Naar het MBO	2	3	21	36	37	20	39	33
Naar andere school / verhuizing	15	5	15	51	102	76	73	88
Overig	7	10	9	29	17	26	13	20

2.20 Onderwijsontwikkeling in en met andere scholen en de regio

Het Gomarus College functioneert in diverse structurele samenwerkingsverbanden, zowel binnen de stad Groningen, als in de regio Groningen-Friesland-Drenthe, als landelijk.

- G4: G4 is een overleg met de drie andere gereformeerde scholen voor VO in Nederland (Rotterdam, Amersfoort, Zwolle). Daarnaast is er op landelijk niveau overleg met de bestuurders van gereformeerde scholen uit het primair en voortgezet onderwijs via het LVGS

(Landelijk Verband van Gereformeerde Scholen). Deze overleggen beslaan de terreinen identiteit, personeelszorg en -werving, bekostiging en instandhouding.

- GRIP: GRIP is het gereformeerd identiteitsplatform, uitgaande van de vier gereformeerde scholen voor voortgezet onderwijs. Dit platform ontwikkelt dagopeningen en lesmethodes of aanvullingen daarop die raken aan de identiteit van de school. Aan de identiteitsontwikkeling van docenten wordt diepte gegeven door het aanbieden van opleidingen en studiedagen.
- Kring Noord: een bestuurlijk netwerk van bestuurders van algemeen christelijke, gereformeerde en reformatorische scholen voor voortgezet onderwijs in Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Flevoland.
- Het Gomarus College participeert in vier verschillende samenwerkingsverbanden in Groningen en Friesland (zie hierboven onder 'Passend onderwijs').
- Het Breed Besturenoverleg in de gemeente Groningen is het platform voor overleg tussen alle scholen in de stad en de gemeente. Huisvestingszaken komen aan de orde binnen een apart overleg (huisvestingscommissie).
- Platform VO/MBO: samenwerking tussen de VO- en MBO-scholen in de provincie Groningen om te komen tot een herontwerp onderwijs 2020 waarbij onderwijsregio's worden gevormd die in staat zijn duurzaam kwaliteit van onderwijs te bieden aan de leerlingen uit de eigen regio.
- Groningen Bereikbaar: In dit platform wordt gesproken over de combinatie van onderwijs en vervoer en mogelijke verbetering van openbaar vervoer, andere vervoersmogelijkheden en aanpassing van onderwijstijden.

2.21 Sociale veiligheid

Alle locaties hebben een interne vertrouwenspersoon die tevens fungeert als anti-pestcoördinator. Minimaal 3 keer per jaar komen de interne vertrouwenspersonen bij elkaar voor overleg, afstemming en intervisie. Bij deze bijeenkomsten is ook de externe vertrouwenspersoon aanwezig.

Jaarlijks wordt de VO-spiegel afgenomen bij ouders en leerlingen; een aantal vragen gaat over sociale veiligheid. Al jarenlang is de uitslag van de vragenlijst voor dit thema zeer positief bij alle locaties. Resultaten per locatie zijn te vinden op de website www.scholenopdekaart.nl.

Mentoren geven aan het begin van de cursus lessen over sociale veiligheid. Ook zijn er locaties die weerbaarheidstrainingen verzorgen en/of ouderavonden verzorgen over dit thema.

In alle tweede klassen komt de stichting Terwille Verslavingszorg langs voor een tweedaags project onder de naam 'reLEGS'. ReLEGS bestaat uit verschillende uitdagende en eigentijdse trainingen, preventielessen en workshops waardoor leerlingen leren nee te zeggen. Diverse onderwerpen komen aan de orde zoals groepsdruk, weerbaarheid, roken, drugs, alcohol, seks, internet en social media. Ook in de bovenbouw worden workshops gegeven door Terwille. Diverse thema's kunnen dan besproken worden, afhankelijk wat er op dat moment "leeft" bij leerlingen.

In 2018 zijn er, voor zover bij ons bekend, geen klachten ingediend bij de landelijke Klachtencommissie.

2.22 Extra leerlingenzorg vanuit het OPDC

Gedurende het schooljaar 2018-2019 hebben 55 leerlingen gebruikgemaakt van de lesplaats op het OPDC, ons eigen Orthopedagogisch Didactisch Centrum van de GSG. Ter vergelijking: in 2014-2015 ging het om 48 leerlingen, in 2015-2016 om 75 leerlingen, in 2016-2017 om 67 leerlingen en in 2017-2018 om 60 leerlingen. In de trajectgroep zaten 21 leerlingen die in een virtuele groep één-op-één-begeleiding krijgen, zodat er geen afstroom of voortijdig schoolverlaten plaatsvindt. Dit zijn vooral leerlingen met internaliserende problematiek. Op de lesplaats zaten 34 leerlingen die vastliepen in het reguliere onderwijs zonder dat het gedrag aanleiding gaf voor een rebound plaatsing, met grote persoonlijke moeite, die een life-event hadden doorgemaakt (crisis), die geschorst waren, of die

thuiszaten. De gemiddelde verblijfsduur 30 weken, vorig seizoen was dit 32 weken. We bedienen tevens verschillende leerlingen die ook voor een toelating tot het VSO in aanmerking komen, maar die we zelf blijven begeleiden vanwege de kwetsbaarheid van de leerling, onze identiteit en vanwege het ontbreken van het juiste opleidingsniveau binnen het VSO voor de leerling. In 2019 was er een stagiaire Creatieve Therapie. Zij bereikte leerlingen op een andere manier en was een waardevolle aanvulling voor de lesplaats.

OPDC-advies heeft in dit schooljaar 197 cases besproken en van een advies voorzien. Hiervan werden er 184 aangedragen door een collega vanuit de GSG en waren er 13 cases op verzoek van het primair onderwijs of van ouders. Ter vergelijking: in 2014-2015 ging het om 123 cases, in 2015-2016 om 172, in 2016-2017 om 169 en in 2017-2018 om 221 cases. De meeste (96) cases gingen over plaatsing van leerlingen.

OPDC-onderzoek & begeleiding is frequent ingezet (o.a. onderzoeken (begaafdheid, persoonlijkheid, pedagogisch-didactisch), observaties, ondersteuningsteam en zorgadviesteams (ZAT's), trajectgroep, preventieve gesprekken PO/VO, inzet bij crisis en onderwijsontwikkeling). De wekelijkse OPDC-sprekuren op locatie voorzien in een behoefte. Ook bij de spreekuren zien we veel leerlingen met (faal)angst, depressie en spanningen thuis en op school. De problematiek van middelengebruik onder onze leerlingen heeft expliciete aandacht, maar is moeilijk aan te pakken. Door de expert-ondersteuners en de orthopedagogen zijn verscheidene refereeravonden van Accare bezocht.

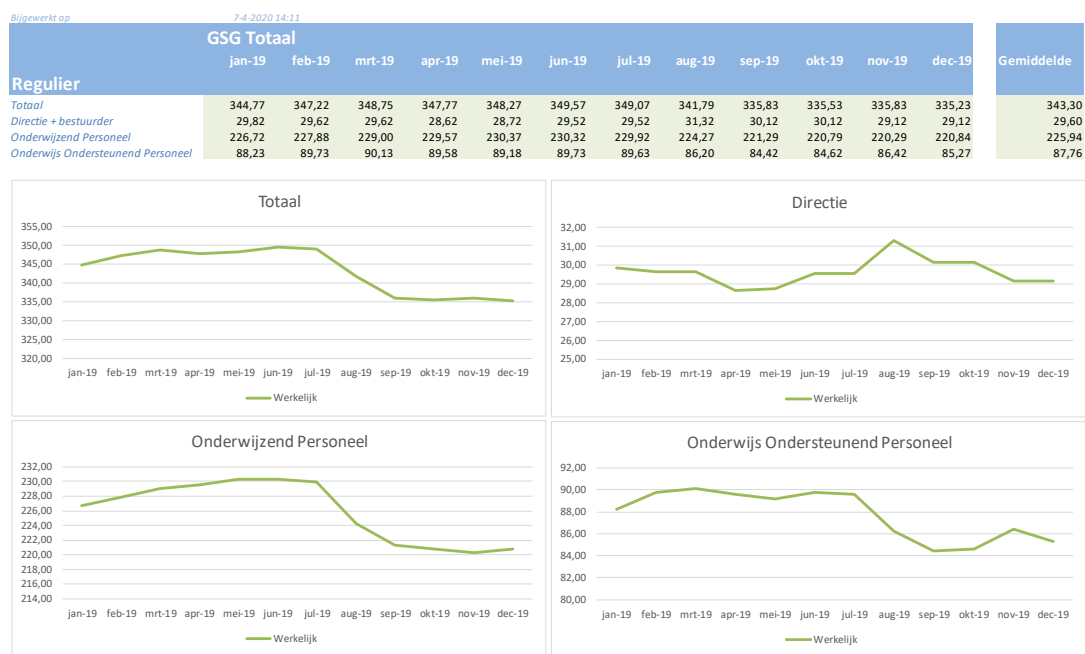
2.23 Internationalisering

Vanuit alle vestigingen zijn in 2019 excursies naar het buitenland en/of uitwisselingen met scholen in het buitenland georganiseerd. De uitwisselingen naar bijvoorbeeld Spanje, Polen, Roemenië, Kreta, en Canada leiden tot relaties met scholen die we voor meerdere jaren kunnen bestendigen. Er zijn diverse Erasmus-subsidies aangevraagd en verkregen.

Hoofdstuk 3 Personeel

3.1 Personeelssamenstelling

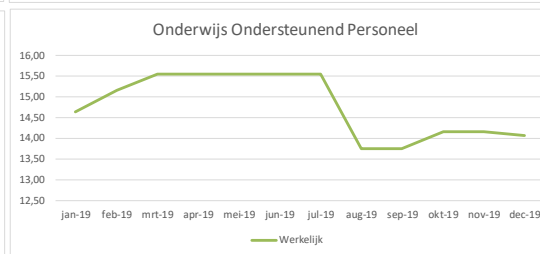
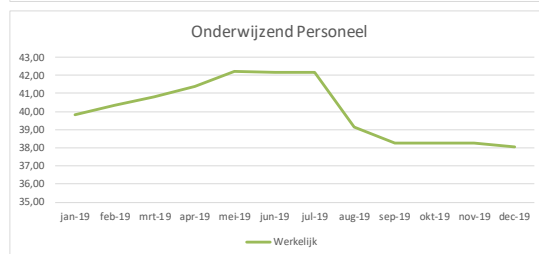
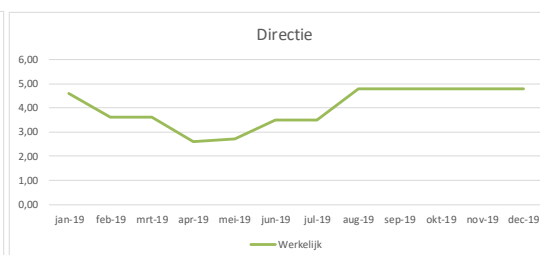
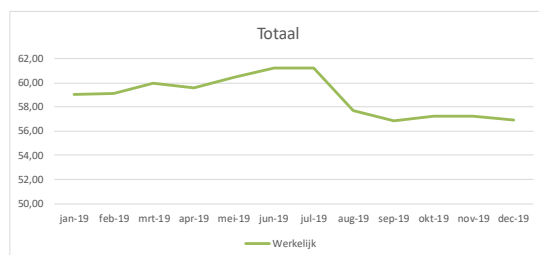
De tabellen en grafieken hieronder geven zicht op de personele ontwikkelingen binnen de GSG gedurende het kalenderjaar 2019 met een nadere uitsplitsing gemaakt naar het Gomarus College, ROC Menso Alting en de ondersteunende GSG-afdelingen. In het afgelopen jaar is ten opzichte van eerdere jaren het aantal medewerkers licht gedaald. De man-vrouwverhouding is nagenoeg gelijk gebleven. Op directieniveau is een duidelijke meerderheid in het aantal mannen waar te nemen. In deze managementlaag zijn een aantal collega's met pensioen gegaan of zij zullen dat in de komende periode gaan doen. Hierdoor ontstaat in de toekomst ruimte om verdere aandacht te hebben voor een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in directiefuncties. In onderstaande overzichten zijn vrijwilligers en onbetaalde stagiairs niet opgenomen.

Bijgewerkt op

7-4-2020 14:11

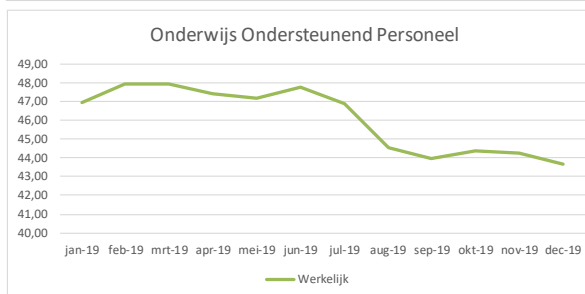
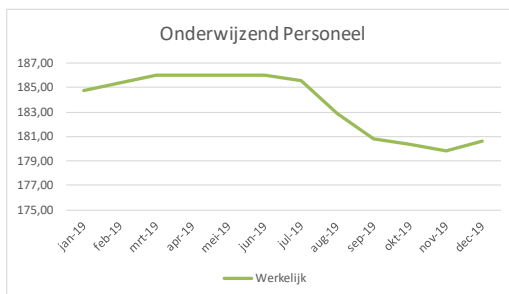
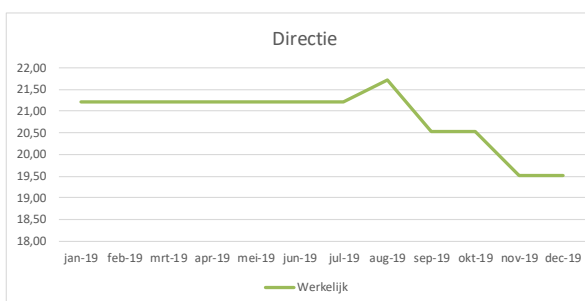
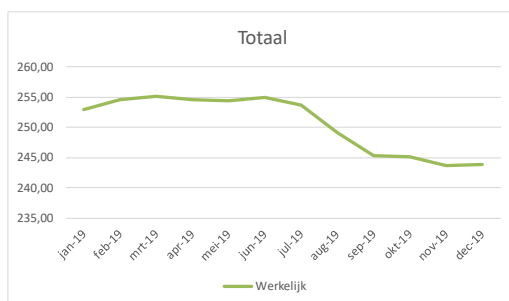
ROC Menso Alting														Gemiddelde
Excl. Detachering - Vervanging - Lio Stagiairs														
	jan-19	feb-19	mrt-19	apr-19	mei-19	jun-19	jul-19	aug-19	sep-19	okt-19	nov-19	dec-19		
Totaal	59,04	59,09	59,99	59,56	60,46	61,21	61,21	57,71	56,81	57,21	57,21	56,91	58,87	
Directie	4,60	3,60	3,60	2,60	2,70	3,50	3,50	4,80	4,80	4,80	4,80	4,80	4,01	
Onderwijzend Personeel	39,80	40,33	40,83	41,40	42,20	42,15	42,15	39,15	38,25	38,25	38,25	38,05	40,07	
Onderwijs Ondersteunend Personeel	14,64	15,15	15,55	15,55	15,55	15,55	15,55	13,75	13,75	14,15	14,15	14,05	14,79	

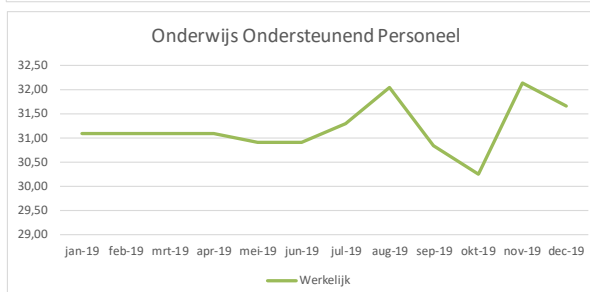
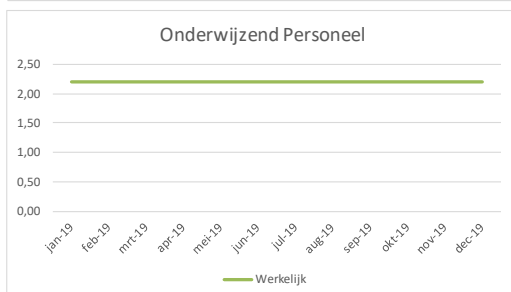
Bijgewerkt op

7-4-2020 14:13

Gomarus Totaal													Excl. Detachering - Vervanging - Lio Stagiairs	Gemiddelde
	jan-19	feb-19	mrt-19	apr-19	mei-19	jun-19	jul-19	aug-19	sep-19	okt-19	nov-19	dec-19		
Gomarus Totaal	252,90	254,51	255,13	254,58	254,38	254,93	253,66	249,16	245,30	245,20	243,60	243,80	250,60	
Directie	21,22	21,22	21,22	21,22	21,22	21,22	21,22	21,72	20,52	20,52	19,52	19,52	20,86	
OP	184,71	185,34	185,97	185,97	185,97	185,97	185,57	182,91	180,84	180,34	179,84	180,59	183,67	
OOP	46,97	47,95	47,95	47,40	47,20	47,75	46,87	44,53	43,94	44,34	44,24	43,69	46,07	

Onderwijs Service Team - Bestuur - OPDC													Excl. Detachering - Vervanging - Lio Stagiairs		Gemiddelde
	jan-19	feb-19	mrt-19	apr-19	mei-19	jun-19	jul-19	aug-19	sep-19	okt-19	nov-19	dec-19			
Totaal	37,30	38,10	38,10	38,10	37,90	37,90	38,30	39,05	37,85	37,25	39,14	38,64	38,13		
Directie	4,00	4,80	4,80	4,80	4,80	4,80	4,80	4,80	4,80	4,80	4,80	4,80	4,73		
OP	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20		
OOP	31,10	31,10	31,10	31,10	30,90	30,90	31,30	32,05	30,85	30,25	32,14	31,64	31,20		

3.2 Speerpunten personeelsbeleid en strategisch personeelsbeleid (HRM)

De Gereformeerde Scholengroep werkt sinds 2018 met een generiek functiegebouw. Hiermee is een belangrijke basis gelegd voor de invoering van strategisch HRM-beleid (SHRM). De Inspectie van het Onderwijs bezocht de locatie Vondelpad 1 (havo/vwo-bovenbouw) begin 2019 in het kader van een oriënterend onderzoek naar (de praktijk van) strategisch HRM in het onderwijs. De inspectie gaf aan dat de kwantitatieve behoefte aan medewerkers wel behoorlijk goed in beeld is, maar dat er van adequate sturing en borging van SHRM op alle niveaus net als bij veel andere scholen ook bij het Gomarus College nog weinig sprake is. Vanwege de wisseling van bestuurder begin 2020 is afgesproken dat er eerst een nieuw Schoolplan ontwikkeld zal worden waarin de (onderwijskundige) opgaven waar het Gomarus College voor staat beschreven worden waarna de consequenties voor het strategisch HR-beleid verder in kaart zullen worden gebracht. In 2019 is een pilot op het gebied van SHRM binnen ROC Menso Alting voorbereid. In 2020 zal hier verdere uitwerking aan worden gegeven en SHRM breder uitgewerkt worden voor de hele GSG en de formatieplanning.

Bij het Gomarus College is in het voorjaar 2019 nieuw taakbeleid vastgesteld waarmee meer ruimte en invloed voor de medewerker gerealiseerd is op de prioritering van de taken voor zijn of haar team én ruimte voor een vrije taakverdeling tussen de teamleden. Tevens is de cao-afspraken gehonoreerd dat elke onderwijsgevende naar rato van de werktijdfactor 50 klokuren ontwikkeltijd ontvangen heeft. Met de ontwikkeltijd en het taakbeleid beogen we de (beleefde) werkdruk in positieve zin te beïnvloeden en het werkplezier nog verder te vergroten.

We hebben de ambitie om een betrouwbare en wendbare organisatie te zijn die meebeweegt met de snel veranderende ontwikkelingen in de maatschappij, regio en wereld. Dat betekent dat we scholing stimuleren, medewerkers kansen geven en dus ook ruimte geven om kansen te benutten. We willen onze professionals laten groeien. Er is daarnaast vraag naar meer rolduidelijkheid. We werken aan het versterken van de arbeidsmarktcommunicatie en aan een koppeling van de verschillende functies aan Fitch-profielen, die de basis kan zijn voor het ontwikkelgesprek of het 'goede gesprek' met

medewerkers. We werken aan een nieuwe handreiking voor de gesprekscyclus. Verder zal er in het personeelsbeleid blijvend aandacht zijn voor de verschillende levensfases waarin de medewerkers zitten.

Vitaliteit en duurzame inzetbaarheid zijn speerpunten in ons arbeidsvoorwaardenbeleid. De fitness- en de fietsregeling zijn hiervan de concrete voorbeelden. Vanaf 2016 hebben we in de vorm van een tijdelijke stimuleringsregeling het bedrag van de fietsregeling verhoogd van € 1.000 naar € 2.400. In 2019 is gestart met een verkenning naar ruimere mogelijkheden op dit gebied, in 2020 zal hier verder uitwerking aan worden gegeven.

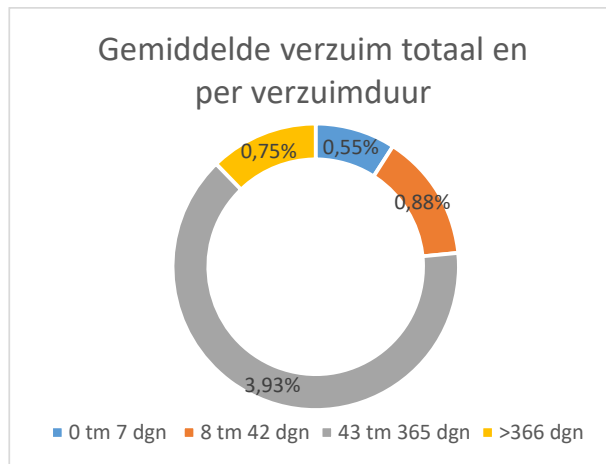
Als werkgever dragen we ook onze verantwoordelijkheid ten opzichte van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We monitoren welke medewerkers onder de banenafpraak vallen en sturen hierop in het aannamebeleid van bepaalde functiegroepen. Het is een thema wat blijvend onder de aandacht zal moeten blijven.

3.3 Verzuim

Het verzuimpercentage is gestegen van 5,38% in 2018 naar 6,11% in 2019. Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van het verzuim door het jaar heen.

Periode	% Totaal verzuim	0 tm 7 dgn	8 tm 42 dgn	43 tm 365 dgn	>366 dgn
Jan	5,75	0,85	1,25	2,90	0,74
Febr	6,39	0,66	1,77	3,26	0,71
Mrt	5,49	0,82	0,66	3,43	0,59
Apr	5,09	0,38	0,53	3,46	0,73
Mei	5,20	0,41	0,76	3,27	0,77
Jun	5,18	0,22	0,78	3,61	0,58
Jul	4,44	0,02	0,10	3,94	0,37
Aug	4,07	0,26	0,00	3,18	0,64
Sep	5,88	0,50	2,23	2,71	0,44
Okt	6,28	0,49	0,38	4,82	0,59
Nov	6,73	0,71	0,63	4,32	1,06
Dec	7,16	0,81	0,65	4,64	1,06
Totaal	5,64	0,51	0,81	3,63	0,69

De figuur op de volgende pagina geeft de verdeling van het verzuim naar verzuimduur weer. In het najaar van 2019 heeft een training 'Regie op duurzame inzetbaarheid' plaatsgevonden voor alle leidinggevendenden binnen de GSG. Een training per team voor de medewerkers volgt in 2020. De training is erop gericht samen te werken aan ieders inzetbaarheid.

ROC Menso Alting

Het verzuimpercentage lag in 2019 hoger dan het verzuimpercentage van vorig jaar. In 2019 heeft een toename in het aantal langdurige zieken plaatsvonden. Naar aanleiding van de training 'Regie op duurzame inzetbaarheid' zal in 2020 worden gemonitord wat het effect daarvan is op de verzuimcijfers. Doel is het risico op verzuim aan de voorkant te minimaliseren.

Naar aanleiding van de nieuwe cao mbo die in oktober 2018 is vastgesteld, is in 2019 met instemming van de OR een werkdrukplan vastgesteld. In dit plan zijn voor een aantal thema's speerpunten uitgewerkt, het betreft thema's als planning/roostering, rolduidelijkheid, levensfase, proces van examinering, intervisie en training op het gebied van ICT. Het werkdrukplan is ingepast in de bestaande kwaliteitscyclus om de uitvoering van het plan te kunnen borgen. In 2020 zal het plan worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgesteld.

Gomarus College

De sturing op verzuim is gericht op het bespreken van de mogelijkheden waarvoor de medewerker nog wel ingezet kan worden voor bepaalde taken. Leidinggevende en medewerker hebben bij deze aanpak veelvuldig contact. Dit heeft een positief effect op de lengte van het (kortdurend) verzuim.

3.4 Beleid uitkeringen na ontslag

De aanpak met betrekking tot de ondersteuning bij onvrijwillig vertrekkende medewerkers is in het afgelopen jaar gecontinueerd. Het beleid is gericht op begeleiding van 'werk naar werk' om zodoende een nieuw perspectief te bieden en de uitkeringslasten zo laag mogelijk te houden. Er wordt gekozen voor een maatwerkbenadering omdat elke situatie uniek is. Gebruikmaken van netwerken is daarin een belangrijk instrument. In een aantal gevallen is bovenstaande niet mogelijk geweest. Een aantal medewerkers is in 2019 ziek uit dienst gegaan. Voor deze medewerkers is het vanaf april 2020 mogelijk om de uitgekeerde transitievergoeding, terug te vragen bij het UWV.

Hoofstuk 4 Bedrijfsvoering

4.1 Facilitaire zaken en Huisvesting

ROC Menso Alting

Om een grotere verbouwing te kunnen doen is in 2019 het onderwijsconcept geactualiseerd en een vertaling gemaakt naar eisen en wensen t.a.v. les- en werkruimtes. In 2020 wordt beoordeeld wat gerealiseerd kan worden in de meerjarige investeringsbegroting. Ondertussen worden waar nodig en gewenst kleine aanpassingen gerealiseerd. Een voorbeeld daarvan is het aanpakken van het lokaal voor muziek en vormende vakken. Dit geeft weer nieuwe energie bij docenten en studenten.

Softwaresystemen ROC Menso Alting

- *JOIN*. Vanuit de afdeling Onderwijs & Kwaliteit (O&K) is er na de zomer van 2019 een herstart gemaakt met de verdere implementatie van het documentmanagementsysteem JOIN. De implementatie was vanwege verlof van de projectleider op een lager pitje komen te staan. In het systeem zijn workflows aangemaakt die gekoppeld zijn aan de kwaliteitscyclus. Het portaal voor de medewerkers is opgeleverd in december 2019. De verdere uitrol van JOIN zal medio januari - maart 2020 plaatsvinden.
- *OnStage*. Door ziekte van de functioneel beheerder is de implementatie van OnStage on hold gezet. Hier wordt in 2020 een vervolg aangegeven.
- *Eduarte*. Na een gedegen onderzoek is er een keuze gemaakt voor de vervanger van Magister als studenteninformatiesysteem. Vanaf januari 2020 start de ontwikkeling en implementatie van Eduarte. Vanuit het OST wordt het project aangestuurd en vanuit O&K wordt er ontwikkeld en gebouwd wat betreft de (onderwijs)invulling van het systeem.

Gomarus College

De nieuwbouw in Drachten aan de Drift is begin 2019 in gebruik genomen en in maart 2019 feestelijk geopend door Minister Slob van Basis- en Voortgezet Onderwijs. In de zomervakantie is een deel van de Magnoliastraat in een hoog tempo en binnen budget verbouwd en vernieuwd. Eind 2019 heeft de gemeente Groningen het jarenlange traject afgerond om te komen tot een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs; in 2020 wordt duidelijk wanneer wij in aanmerking komen voor nieuwbouw en verbouw.

Een aanbestedingsproces met ruim tien andere scholen in Nederland kon in het eerste half jaar niet worden afgerond: er waren onvoldoende geldige inschrijvingen. Na een periode van veelvuldig intensief overleg tussen alle betrokkenen is er voor het schooljaar 2019-2020 een tijdelijke oplossing gevonden. Helaas waren niet voor alle leerlingen de juiste boeken op tijd beschikbaar, al kon het onderwijs gelukkig wel doorgaan. Voor de komende schooljaren zijn nieuwe afspraken gemaakt.

GSG

Voor de hele GSG is het softwarepakket Office 365 ingevoerd. Meer en meer medewerkers ontdekken de mogelijkheden van bijv. Teams en OneNote, zowel ter ondersteuning in het onderwijs als voor vergaderingen en archivering. De servers verhuisden van de Lavendelweg naar het Vondelpad, onder andere met het doel de snelheid van onze computersystemen te vergroten.

Nieuwe reglementen en documenten op het gebied van privacy en informatiebeveiliging konden worden vastgesteld; er deden zich op dit gebied geen bijzonderheden voor.

Cybersecurity en cyberrisico's zijn belangrijke thema's binnen de GSG. Voor de externe beveiliging worden next-generation firewalls tegen ongenode gasten en bijvoorbeeld DDos aanvallen en diverse virusscanners gebruikt. Op de servers draait geavanceerdere beveiligingssoftware (beste uit Gartner

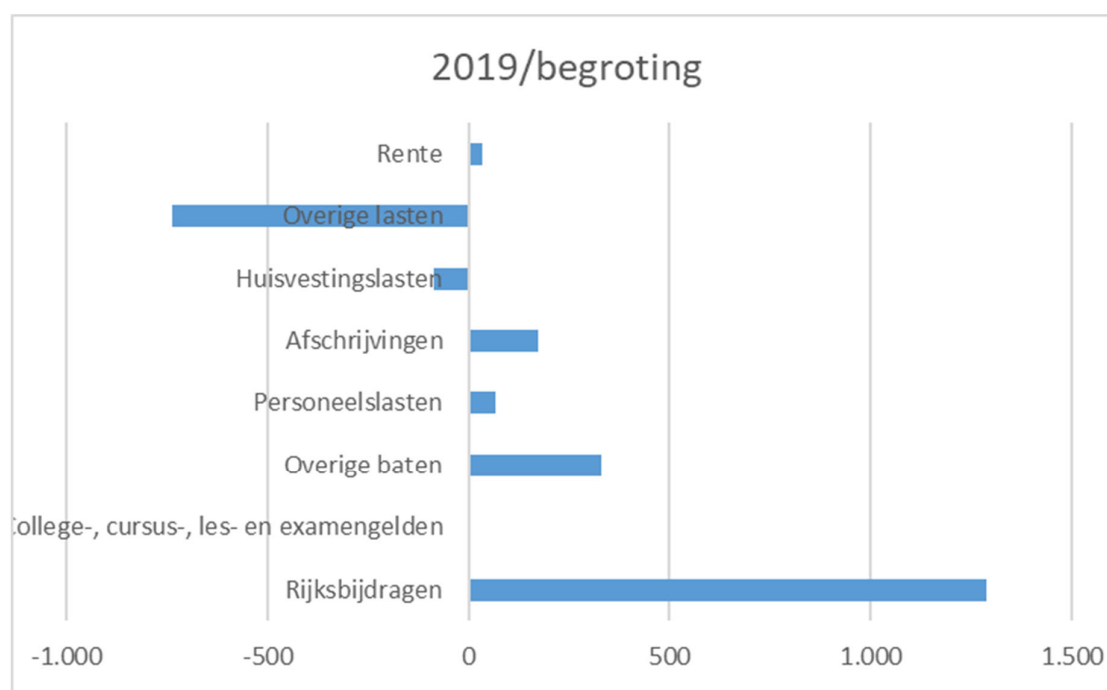
kwadrant) dan op onze werkstations (Kaspersky). Het ICT-netwerk is ingedeeld in segmenten waarbij medewerkers slechts rechten hebben binnen een bepaald segment. Wanneer er bijvoorbeeld sprake zou zijn van ransomware, beperkt dit zich altijd tot het segment waarin de medewerker zich bevindt. Van de data (gebruikersdata, databases van basissystemen en servers) wordt om de twee uur een volledige back-up gemaakt. Er zijn back up-systemen die op twee locaties in de school staan; deze redundante systemen kunnen platformonafhankelijk een back-up terugzetten. Medewerkers wijzigingen verplicht elke drie maanden hun wachtwoorden en er wordt steeds vaker two-factor authentication (2FA) toegepast.

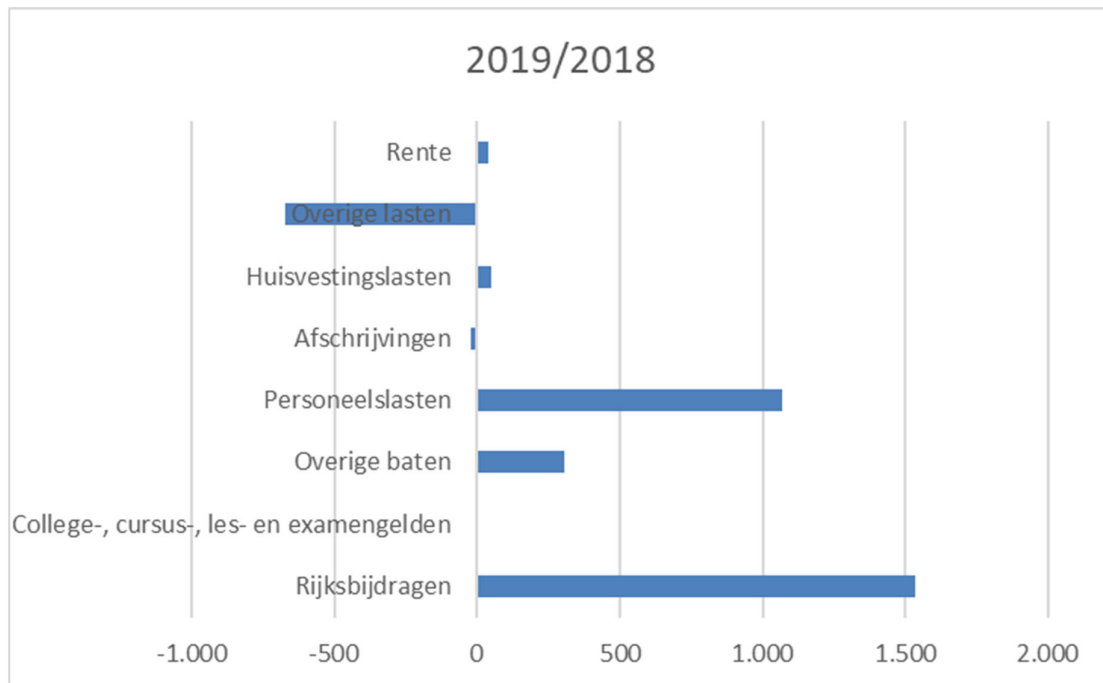
Op alle locaties is een RI&E (Risico-inventarisatie en -evaluatie) uitgevoerd door Zorg van de Zaak. Belangrijkste knelpunt is de klimaatbeheersing in een aantal gebouwen; vooral op warme dagen is er onvoldoende luchtventilatie en koeling mogelijk. In 2020 wordt per locatie een plan van aanpak opgesteld om met name de kleinere aandachtspunten van acties te voorzien en in de tijd weg te zetten. Grotere actiepunten worden gezamenlijk opgepakt.

4.2 Financiën

Financieel resultaat

Het resultaat over 2019 is uitgekomen op € 1.493.000. Dat is 4,2% van de totale baten. Het begroot resultaat over 2019 was € 159.000. Het resultaat over 2018 was € -1.076.000, -3,2% van de totale baten. Hieronder worden de belangrijkste oorzaken ten opzichte van de begroting en ten opzichte van vorig jaar toegelicht. De eerste figuur geeft het verschil per hoofdkostensoort weer van de resultaten 2019 ten opzichte van de begroting 2019; de tweede figuur geeft het verschil per hoofdkostensoort weer van de resultaten 2019 ten opzichte van de resultaten 2018 (bedragen x 1000).

Kort samengevat zijn de afwijkingen ten opzichte van de begroting (alleen de verschillen groter dan € 100.000):

Wat pakt beter uit?

- De Rijksbijdrage is 777k hoger door een hoger dan begrote prijsbijstelling van 3,1% (begroot was 0%).
- De Rijksbijdrage is 480K hoger door het Convenant Werkdrukverlaging VO.
- De doelsubsidies zijn 165K hoger door de indexering van de Prestatiebox en de aanvullende bekostiging techniekonderwijs.
- Diverse baten 329K door onder meer hogere verhuur, ouderbijdragen (meer betalende ouders); cursusgelden kraamverzorgenden en symbiosegelden.
- Hogere ontvangen vergoedingen personeel 103K wegens uitkeringen zwangerschap en ziekte.
- Lagere dotaties personeel 320K door vrijval verlofuren.

*Overwegend
incidenteel/structureel
Structureel*

Incidenteel

Incidenteel

Incidenteel

Incidenteel

Incidenteel

Wat pakt slechter uit?

- De pensioenlasten zijn 285K hoger door een stijging van de premies.
- Aan leermiddelen werd 178K meer uitgegeven door het "Herenakkoord" wat noodgedwongen is afgesloten met de leveranciers en een afrekening over voorgaande jaren.
- Hogere reiskosten 285K door de uitruil met de eindejaarsuitkering (per saldo neutraal door lagere loonkosten).

*Overwegend
incidenteel/structureel
Structureel*

*Structureel/
Incidenteel*

Structureel

Ten opzichte van 2018 is de mutatie van het resultaat 2.569K als volgt te duiden (verschillen groter dan € 100.000):

- Hogere Rijksbijdragen 1.383K door indexering en het Convenant werkdrukverlaging;
- Hogere doelsubsidies +147K door Prestatiebox en Sterk techniek onderwijs;
- Overige baten + 308K door onder meer hogere verhuur, ouderbijdragen; cursusgeld en kraamverzorgenden en symbiosegeld;
- Lagere loonkosten door een daling van het aantal FTE 410K;
- Lagere dotaties personeel 529K door lagere kosten voormalig personeel en opgenomen verlof;
- Lagere advieskosten 194K door adviestraject kwaliteit MBO in 2018;
- Hogere kosten boekenfonds 510K door een verrekening (vrijval) over voorgaande jaren in 2018;

Indicatoren

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	Signalering
Solvabiliteit	0,61	0,51	0,54	0,57	0,57	0,55	Bij een waarde lager dan 0,3
Liquiditeit	1,35	1,13	1,28	1,53	1,68	1,14	Bij een waarde lager dan 0,75
Rentabiliteit	4,24%	-3,20%	-1,60%	-0,40%	1,30%	0,70%	n.v.t.
Kapitalisatiefactor	27%	28%	28%	28%	28%	24%	Boven de 60%

Solvabiliteit: eigen vermogen en voorzieningen/totaal passiva

Liquiditeit: kortlopende vorderingen en liquide middelen/kortlopende schulden

Rentabiliteit: resultaat uit gewone bedrijfsvoering/totaal vermogen

Kapitalisatiefactor: totaal kapitaal (exclusief gebouwen en terreinen)/totale baten

Financiële situatie op balansdatum

De liquiditeitspositie is ten opzichte van 2018 gestegen. Deze stijging is vooral veroorzaakt door het jaarresultaat. Hiertegenover staan de gedane investeringen en een extra aflossing van de langlopende leningen. Een nadere specificatie vindt u in het kasstroomoverzicht. De solvabiliteitsratio (eigen vermogen + voorzieningen / totaal vermogen) is iets gestegen ten opzichte van vorig jaar als gevolg van het resultaat en ligt ruim boven het minimum dat de inspectie als ondergrens hanteert.

Eigen vermogen

De totale vermogenspositie is in het afgelopen verslagjaar gestegen (€ 8.0 mln; 2018 € 6.6 mln) als gevolg van het positieve resultaat. Het bestuur heeft bij het opstellen van de begroting 2018/2019 en in de Kadernota voor de begroting 2019/2020 maatregelen genomen om toekomstige exploitatieresultaten van negatief naar positief om te buigen en ruimte te creëren voor noodzakelijke investeringen in onderwijs en gebouwen. Een van de elementen daarvan is de verdere versterking van risicomanagement. Een risico-inventarisatie leverde een prioritering op van de benodigde beheersmaatregelen. Op basis van de beheersmaatregelen in de genoemde documenten is het bestuur van mening dat het eigen vermogen toereikend is voor de continuïteit.

Financiering / Kasstromen

De kasstroom uit operationele activiteiten is toegenomen met € 2,1 mln hoofdzakelijk door het jaarresultaat, afschrijvingen, mutaties in de voorzieningen en mutaties in de vlottende activa. De

kasstroom uit investerings- en financieringsactiviteiten ligt iets hoger dan vorig jaar. In het verslagjaar zijn de gedane investeringen ad € 1,5 mln nagenoeg gelijk aan de afschrijvingen ad € 1,2 mln. De leningen voor de huisvesting van het ROC zijn opnieuw afgesloten tegen een lager rentepercentage onder gelijktijdige extra aflossing van 300K.

4.3 Toekomst- en continuïteitsparagraaf

Kengetal	2019	2020	2021	2022
Leerlingen	3105	3077	3078	3072
Studenten BOL	698	681	651	637
<i>situatie op 1/10 van het jaar</i>	3803	3758	3729	3709

Personele bezetting				
Management/Directie	29,1	27,9	27,9	27,9
Onderwijzend personeel	220,8	214,7	212,7	210,7
Overige medewerkers	85,3	92,5	92,5	92,5
	335,2	335,2	333,2	331,2

Aantal fte op 31-12 van het jaar, exclusief stagiairs (LIO) en vrijwilligers

	2019	2020	2021	2022
Balans				
Activa				
Materiële Vaste activa	10.527	10.004	10.125	10.335
Vorraden	-	-	-	-
Vorderingen	1.142	1.142	1.142	1.142
Liquide middelen	4.709	5.437	5.402	5.331
Totaal activa	16.378	16.583	16.669	16.808

Passiva				
Eigenvermogen	8.049	8.397	8.626	8.908
Algemene reserve	5.463	5.881	6.180	6.532
Bestemmingsreserve	2.586	2.516	2.446	2.376
Voorzieningen	1.880	1.880	1.880	1.880
Langlopende schulden	2.101	1.958	1.815	1.672
Kortlopende schulden	4.349	4.349	4.349	4.349
Totaal Passiva	16.378	16.583	16.669	16.808

	2019	2020	2021	2022
Baten				
Rijksbijdragen OCW	30.179	29.007	28.644	28.704
Overige subsidies OCW	2.008	1.713	1.633	1.621
Ontvangen doorbetalingen RB SWV	1.640	1.853	1.853	1.852
Cursusgelden	5	1	2	2
Overige baten	1.379	996	882	837
	35.211	33.570	33.014	33.016
Lasten				
Personeelskosten	26.579	26.892	26.513	26.401
Afschrijvingen	1.225	1.344	1.343	1.411
Huisvestingskosten	1.352	1.215	1.185	1.185
Overige lasten	4.506	3.720	3.693	3.686
Totaal lasten	33.662	33.171	32.734	32.683
Saldo Baten en Lasten gewone bedrijfsvoerin	1.549	399	280	333
Rente baten	-	-	-	-
Rente lasten	55	51	51	51
Saldo Financiële bedrijfsvoering	55-	51-	51-	51-
Totaal resultaat	1.493	348	229	282
Jaarrresultaat	1.493	348	229	282
	2019	2020	2021	2022
Kengetallen:				
Leerlingen per Fte	11,3	11,2	11,2	11,2
Leerlingen per Fte OP	17,2	17,5	17,5	17,6
Kosten Fte in loondienst x 1000	€ 79,3	€ 80,2	€ 79,6	€ 79,7
Liquiditeit (vlottende activa/vlottende	1,3	1,5	1,5	1,5
Solvabiliteit I	0,49	0,51	0,52	0,53
Rentabiliteit in % van de omzet	4,2%	1,0%	0,7%	0,9%

Toelichting:

De toekomst- en continuïteitsparagraaf gaat uit van de vastgestelde meerjarenbegroting 2019-2023.

Leerlingen/studenten: in de voor de meerjarenbegroting 2019-2023 gebruikte prognoses is uitgegaan van een lichte krimp. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2020-2024 zijn de prognoses voor de komende jaren geactualiseerd. In deze prognose zijn de gegevens verwerkt over het aantal leerlingen dat op de basisscholen in de regio zit. Op grond van deze gegevens en een hoger dan verwacht aantal aanmeldingen, vooral bij de nevenvestigingen in Friesland en Drenthe, lijkt een lichte stijging van het aantal leerlingen binnen een beperkte bandbreedte voor de hand liggend.

Uitspraken doen over de ontwikkelingen van studentenaantallen bij ROC Menso Alting gaat gepaard met een redelijke mate van onzekerheid. Er is gewerkt aan een systeem dat reële prognoses mogelijk maakt. Eén van de problemen is de relatief kleine omvang en het beperkte aanbod van ons ROC. De eerste versie van het prognosesysteem is voor het schooljaar 2020/2021 voor het eerst gebruikt.

Personeel: Door de lichte groei van het aantal leerlingen en studenten verwachten wij dat ook het onderwijzend personeel in aantal iets zal toenemen. Dit is vooral het geval bij het Gomar College, bij ROC Menso Alting zal de formatie iets krimpen. Het beleid is erop gericht om de omvang van directie

en ondersteunend personeel niet te laten toenemen en waar een daling in leerlingen- en studentenaantallen zich voordoet dit op te vangen door een tijdelijke schil van medewerkers en natuurlijk verloop. Door het convenant werkdrukvermindering VO is er 480k beschikbaar, de verwachting is dat dit bedrag zal worden gebruikt voor extra personeel in 2020 en 2021. Dit leidt tot een incidentele lichte uitbreiding van het aantal fte's in die jaren.

Investerings en afschrijvingen: De nieuwbouw in Drachten en Leeuwarden en de tweede fase van de verbouw van de locatie Magnoliastraat zijn in 2019 afgerond. De nieuwbouw is voor het grootste gedeelte gefinancierd door de betreffende gemeenten, de verbouw met eigen middelen. Er is een investeringsplan en geactualiseerd meerjarig onderhoudsplan (10 jaar) opgesteld. De gevolgen hiervan zijn verwerkt in de meerjarencijfers.

Gevolgen COVID-19: De gevolgen voor de kasstromen van de organisatie lijken beperkt te zijn. Deze worden ingeschat op circa € 50k door het uitblijven van betalingen door debiteuren anders dan de Rijksoverheid. Daarnaast worden geen grote gevolgen verwacht in de zin van hogere of lagere kosten door op- of afschaling van de bedrijfsvoering in verband met de crisis. Voor risico's die nog niet zijn geconstateerd of waarvan de impact niet is te overzien zullen maatregelen worden getroffen om de gevolgen voor onderwijs en bedrijfsvoering zo klein mogelijk te laten zijn. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf 12 van de Jaarrekening op pagina 81 en 82.

4.4 Risico's en risicomanagement

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het interne risicobeheersings- en controlesysteem wordt vormgegeven binnen de PDCA-cyclus van de GSG. Jaarlijks wordt een (meerjaren)begroting inclusief een risicoparagraaf opgesteld. Per vier maanden wordt een rapportage opgesteld en besproken met het College van Bestuur, de Auditcommissie van de Raad van Toezicht, en de voltallige Raad van Toezicht over de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van uitvoering van de begroting en de ontwikkelingen van de risico's.

Risicomanagement

Eind 2019 is op basis van een risico-inventarisatie een financieel risicoprofiel voor de Stichting Gereformeerde Scholengroep opgesteld.

Als belangrijke risico's zijn de volgende risico's geïnventariseerd:

1. *De ontwikkeling van het aantal leerlingen en studenten.* Belangrijke factoren hierin zijn: het imago van de instellingen en de belangstelling van ouders, leerlingen en studenten. Naast een goede kwaliteitsbewaking wordt er gewerkt aan PR en marketing om potentiële leerlingen en studenten met het Gomarus College en het ROC Menso Alting bekend te maken.
2. *De kwaliteit van de opleidingen.* Naast kwaliteitsborging en ontwikkeling van de curricula is er aandacht voor adequaat personeelsbeleid onder meer in de vorm van functioneringsgesprekken en aandacht voor opleiden en ontwikkelen.
3. *Arbeidsmarkt schaarste.* Er is een toenemende krapte waarneembaar op de arbeidsmarkt op bepaalde gebieden. Dit kan er toe leiden dat functies of vacatures in bepaalde vakgebieden moeilijker te vervullen zijn. Hierdoor kan de onderwijskwaliteit onder druk komende te staan.
4. *Ziekteverzuim en ziektevervanging.* De GSG is eigenrisicodragers voor de kosten van ziektevervanging. Dit betekent dat kosten van ziekte voor eigen rekening komen. Het risico bestaat dat de kosten van ziekteverlof in enig jaar hoger uitvallen dan begroot, waarbij het meerdere dus voor eigen rekening komt. Om dit risico te beperken worden leidinggevenden geschoold op het gebied van wet- en regelgeving en het voeren van regie op verzuim.

5. *Gevolgen voortijdig beëindigen arbeidsrelaties.* Ontslagaanvragen leiden (mogelijk) tot ontslagvergoedingen, eventuele vrijstelling van werk tot ontslagdatum, vervangingskosten, outplacementkosten en kosten van juridische bijstand. Daarnaast bestaat het risico dat na de beëindiging van de arbeidsovereenkomst de uitkeringskosten voor rekening van de GSG komen. Vooral wanneer de dossieropbouw te wensen overlaat, wordt hier extra risico gelopen. Om dit risico te beperken wordt personeelsbeleid geformaliseerd en gehandhaafd en worden leidinggevendenden geschoold in wet- en regelgeving en het uitvoeren van het vastgestelde beleid met betrekking tot de gesprekscyclus. Daarnaast worden periodiek medewerkersonderzoeken en RI&E's uitgevoerd.
6. *De ontwikkeling van de Rijksbekostiging.* De verwachting is dat er weinig extra middelen ter beschikking worden gesteld. Hiertegenover staan de invoering van nieuwe bekostigingsregels, en van extra eisen en verplichtingen. Om dit risico te verminderen wordt gewerkt aan het optimaliseren van de bedrijfsvoering zodat tijdig kan worden bijgestuurd op gewijzigde omstandigheden.
7. *De afstemming van opleidingen in het kader van de macrodoelmatigheid.* Afspraken die gemaakt worden, kunnen voor ons ROC door de kleinschaligheid een groot effect hebben. Anderzijds kunnen afspraken ook leiden tot nieuwe mogelijkheden.
8. *Huisvesting.* Onder meer door bezuinigingen bij gemeenten wordt in toenemende mate aan ons gevraagd om een eigen bijdrage aan investeringen te leveren. Gewerkt is aan de ontwikkeling van een meerjarige investeringsbegroting om tijdig keuzes te maken. Dit risico zal periodiek geëvalueerd moeten worden omdat de middelen beperkt zijn en de kwaliteitseisen met name aan gebouwen en aan de inrichting daarvan steeds hoger worden.

4.5 Treasury-management

De tijdelijk overvloedige middelen worden bij de huisbankier in rekeningen-courant, op spaarrekeningen en in deposito's bij gerenommeerde instellingen aangehouden. Er is een treasury-statuuut vastgesteld. In dit statuut is vastgelegd dat beleggen en belenen uitsluitend is toegestaan met inachtneming van de regels zoals opgenomen in de Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek. De beschikbare middelen worden in deposito aangehouden bij de bank.

4.6 Verklaring helderheid in de bekostiging

Het interne beleid en de sturing binnen de GSG zijn er op gericht om de regelgeving, zoals opgenomen in het controleprotocol OCW en de notitie *Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie* na te leven. Voor een uitgebreidere toelichting op de diverse thema's wordt verwezen naar de bijlage 'notitie helderheid'.

4.7 Verbonden partijen

Voor een overzicht van aan de GSG verbonden partijen, zie de bijlage in de jaarrekening.

4.8 Besteding geormerkte subsidies

Voor een totaaloverzicht van de subsidies voor het VO en het MBO verwijzen wij u naar Model G van de jaarrekening in de bijlagen.

VO

Vanuit de Regeling Lerarenbeurs voor scholing hebben we € 105.821 ontvangen (in 2018: € 143.087, in 2017: € 145.895 en in 2016: € 128.078). Deze middelen worden besteed aan begeleiding en studiekosten alsmede aan het beschikbaar stellen van studieverlof.

Vanuit de Subsidieregeling Sterk Techniekonderwijs hebben we € 319.620 ontvangen (in 2018: € 177.682). Van deze middelen is nu € 76.186 besteed aan begeleiding door een extern bureau en interne uren voor de voorbereidende werkzaamheden in verband met de aanvraag van de subsidie Sterk Techniekonderwijs 2020-2023.

MBO

Vanuit de Subsidieregeling zij-instroom hebben we € 20.000 ontvangen (in 2018: € 100.000 en in 2017: € 20.000). Deze middelen worden besteed aan begeleiding en studiekosten alsmede aan het beschikbaar stellen van studieverlof.

Vanuit de Regeling Lerarenbeurs voor scholing hebben we € 21.154 ontvangen (in 2018: € 17.628, in 2017: € 10.577 en in 2016: € 8.244). Dit is besteed aan studiekosten voor het behalen van een bevoegdheid en begeleiding.

Bijlagen Gereformeerde Scholengroep

Bijlage 1: Samenstelling en nevenfuncties Raad van Toezicht en College van Bestuur op 31 december 2019

Samenstelling Raad van Toezicht

Voorzitter:	* mr. J.B. (Jan Bert) Modderman Eigenaar Vlaggenindustrie Groningen en Swedamast Nederland; eigenaar J.B. Modderman Beheer BV (Modderman Advies: interim management).
Portefeuille financiën: (auditcommissie)	* drs. R.H. (Rob) Bouman RA Partner Publieke Sector BDO Accountants; lid van de werkgroep Decentrale Overheden Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). * M.L. Meijer - Noordveld Manager bedrijfsvoering Paramedisch, Psychosociale, Psychosomatische en Levensbeschouwelijke diensten ziekenhuis Nij Smellinghe Drachten.
Portefeuille onderwijs:	drs. R. (Rolf) Robbe * Auteur en zelfstandig ondernemer; lid Raad van Toezicht CSG Reggesteyn; lid Raad van Toezicht CorDeo scholengroep voor evangelisch en gereformeerd primair onderwijs in Midden-Nederland.
Portefeuille identiteit:	* prof. dr. A. (Arnold) Huijgen Hoogleraar systematische theologie aan de Theologische Universiteit Apeldoorn; lid Raad van Toezicht Opella, zorg- en dienstverlener op de Veluwe; lid deputaatschap buitenlandse kerken Christelijke Gereformeerde Kerken; bestuurslid Vereniging voor Theologie.

Data van benoeming en zittingsperiode:

R.H. Bouman	21-06-2016	eerste termijn
A. Huijgen	24-01-2017	eerste termijn
M.L. Meijer - Noordveld	11-11-2019	eerste termijn
J.B. Modderman	18-10-2012	tweede termijn
R. Robbe	01-01-2015	tweede termijn

De maximale zittingsduur bedraagt acht jaar (twee termijnen). De Raad van Toezicht bestaat statutair uit ten minste vijf (5) natuurlijke personen.

Samenstelling College van Bestuur

Het College van Bestuur van de Stichting Gereformeerde Scholengroep bestaat uit één lid. Van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2019 was de heer C.W. Heek benoemd als voorzitter van het College van Bestuur. Hij had geen nevenfuncties. Per 1 januari 2020 is de heer J.T. Havinga benoemd als tijdelijk bestuurder; per 1 mei 2020 is de heer E. van Hoorn benoemd als bestuurder van de GSG.

Bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht en het College van Bestuur

Zie de verantwoording WNT in de jaarrekening.

Bijlagen ROC Menso Alting

Bijlage 1: Verantwoording schoolmaatschappelijk werk

Onderdelen	2016	2017	2018	2019
Schoolmaatschappelijk werker	0.2 fte	0.2 fte	0.2 fte	0.2 fte
Cursussen	70 uur = 0.04 fte	70 uur = 0.04 fte	70 uur = 0.04 fte	70 uur = 0.04 fte
Individuele gesprekken en overleg	200 uur = 0.12 fte	200 uur = 0.12 fte	200 uur = 0.12 fte	200 uur = 0.12 fte

De schoolmaatschappelijk werker is als medewerker verbonden aan het interne Zorgadvies Team (IZAT). Bij het IZAT komen de ondersteuningsvragen binnen, hetzij via het aanmeldingsformulier (ingevuld door de student en de studieloopbaanbegeleider (SLB-er)), hetzij via een adviesgesprek en/of mail van de SLB-er. Wekelijks is er afstemming en overleg om de ondersteuningsvragen te bespreken en te verdelen. In 2019 zijn er 76 nieuwe hulpvragen van studenten binnengekomen, ter vergelijking: in 2018 waren er 78 nieuwe hulpvragen. Meer dan 50% van de hulpvragen komen van de eerstejaars. De hulpvragen gaan over psychische problemen, ontbrekende studievaardigheden, een handicap/beperking in relatie tot de opleidingseisen, spanningen in de thuissituatie of een combinatie van deze factoren. Schoolmaatschappelijk werk biedt gemiddeld 5 gesprekken aan. Zo nodig volgt een vinger aan de pols-contact, dan wel een doorverwijzing naar externe hulpverlening.

Cursusaanbod: in 2019 heeft het IZAT 2 soorten trainingen aan studenten aangeboden: de assertiviteitscursus en faalangstreductietraining. In totaal zijn er 2 trainingen aangeboden. Dit kon mee gerealiseerd worden door de extra inzet (0.3 fte) van de medewerker School als Wijk (SAW). Deze medewerking besloeg in 2019 gemiddeld 12 uur per week.

Doel van alle interventies: De student kan met succes en tevredenheid de opleiding volgen en afronden.

Bijlage 2: Keuzedelen ROC Menso Alting september 2019

Naam	Code	Niveau	Uren	Certificaat
Internationaal I: bewustzijn (interculturele) diversiteit	K0055	2,3	240	nee
Internationaal I: overbruggen (interculturele) diversiteit	K0210	4	240	nee
Internationaal II: Werken in het buitenland	K0202	3,4	480	nee
Vorbereiding HBO	K0125	4	240	nee
Doorstroom naar HBO mens en maatschappij	K0231	4	240	nee
Doorstroom naar HBO gezondheidszorg	K0148	4	240	nee
Vorbereiding Pabo	K0974	4	480	nee
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	K0211	1,2	240	nee
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	K0072	3,4	240	nee
Oriëntatie op ondernemerschap	K0080	2,3,4	240	nee
Duurzaamheid in het beroep C	K0030	3	240	nee
Duurzaamheid in het beroep D	K0031	4	240	nee
Nederlands 3F (versie 2)	K0071	2,3	480	nee
Rekenen 3F (versie 2)	K1130	2,3	480	nee
Engels A2/B1	K0802	3,4	240	nee
Duits A2/B1 in het beroepsonderwijs	K0960	3,4	240	nee
Wijkgericht werken	K0186	3,4	240	nee
Mensen met een niet-aangeboren hersenletsel	K0067	3,4	240	ja
Mensen met een licht verstandelijke beperking en moeilijk verstaanbaar gedrag	K0066	3,4	240	ja
Zorginnovaties en technologie	K0138	4	480	ja
Zorg en technologie	K0137	3	480	ja
Belevingsgericht werken	K0790	3,4	240	ja
Combifunctionaris IKC/Brede school	K0145	4	240	nee
Leider sportieve recreatie	K0920	3,4	240	nee
Ontwikkelingsgericht werken in de VVE	K0388	3	240	nee
Expressief talent	K0152	3,4	480	nee
Werken met baby's	K0290	3,4	240	ja
Digitale vaardigheden gevorderd	K0023	3,4	240	ja
Verdieping blijvend fit, veilig en gezond werken (geschikt voor niveau 2)	K1005	2	240	nee
Arbo, kwaliteitszorg en hulpverlening	K0003	2	240	nee
Inspelen op innovaties	K0224	2	240	nee
Helpende plus	K0905	2	240	ja
Voeding & hospitality in zorg en welzijn	K1137	2, 3	240	ja
Assisteren bij sport en recreatie	K0006	2	240	nee

Bijlage 3: Samenstelling Ondernemingsraad en Studentenraad

Ondernemingsraad	Naam	Functie
	Emma Kolbeek	Voorzitter
	Dennis Westra	Secretaris
	Peter van Dam	Lid
	Giny Moltmaker	Lid
	Jacob Verbree	Lid

Studentenraad	Naam	Functie
	Joël Palmans	Voorzitter
	Eline Beukema	Secretaris
	Anniek Evers	Lid
	Stefan Bosman	Lid
	Judith Luchtenburg	Lid
	Ria Redelijkheid	Lid

Samenstelling op 31 december 2019.

Bijlage 4: Notitie helderheid

Notitie Helderheid		
Thema 1	Uitbesteding	Er vindt geen uitbesteding van (delen) van onderwijs aan een andere instelling plaats.
Thema 2	Investeren in publieke middelen en private activiteiten	Er hebben geen investeringen met publieke middelen plaatsgevonden in private activiteiten.
Thema 3	Het verlenen van vrijstellingen	Er worden vrijstellingen verleend voor eerder gehaalde onderdelen.
Thema 4	Les- en cursusgeld niet betaald door deelnemer zelf	Geen: lesgeld wordt door student of ouder betaald.
Thema 5	In- en uitschrijving en inschrijving van deelnemers in meer dan één opleiding tegelijk	Alle studenten worden ingeschreven op één kwalificatiedossier.
Thema 6	Student volgt een andere opleiding dan waarvoor hij is ingeschreven	Er zijn geen studenten die een andere opleiding volgen dan waarvoor ze zijn ingeschreven.
Thema 7	Bekostiging van maatwerktrajecten ten behoeve van bedrijven	Er is een maatwerktraject ten behoeve van kraamzorg en baby thuiszorg. De kosten hiervan worden door de deelnemers of de instelling betaald. De kosten en baten zijn in evenwicht.
Thema 8	Buitenlandse studenten	Er volgen uitsluitend buitenlandse deelnemers die rechtmatig in Nederland verblijven een opleiding.

Bijlagen Gomarus College

Bijlage 1: Examenresultaten

Slaagpercentage over de afgelopen jaren en in vergelijking met het landelijke slaagpercentage in 2017, 2018 en 2019

vestiging	opleiding	Slaagpercentage Gomarus College											Landelijk		
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Assen	vmbo-t	100	100	97,3	100	93,3	100	100	96,3	100	96,6	96,7	92,9	92,5	92,9
Drachten	vmbo-t	97,7	100	100	92,5	95,6	97,4	100	92,5	96,7	100	97,0	92,9	92,5	92,9
Leeuwarden	vmbo-t	100	100	100	100	100	100	96,0	100	100	95,5	93,3	92,9	92,5	92,9
Zuidhorn	vmbo-t	100	100	100	96,8	100	100	97,4	100	97,0	100	96,8	92,9	92,5	92,9
Vondelpad 1	havo	79,8	87,6	76,5	75,3	85,0	86,2	84,0	86,3	85,7	89,3	84,2	87,2	87,7	88,2
Vondelpad 1	vwo	91,2	87,0	90,3	93,8	87,5	87,6	87,4	89,3	88,5	92,6	88,9	91,0	91,5	90,7
Vondelpad 2	basis	100	100	100	100	97,8	100	100	100	100	100	100	98,1	97,8	97,9
Vondelpad 2	kader	94,8	97,9	98,8	97,8	95,3	96,7	94,7	93,9	95,1	96,8	95,0	96,0	95,2	95,7
Vondelpad 2	vmbo-gt	98,5	91,3	95,3	98,3	90,3	92,2	96,2	91,8	98,7	97,0	96,0	92,9	92,5	92,9

Een **groen** cijfer geeft aan dat het slagingspercentage van de opleiding/locatie gelijk aan of hoger is dan het landelijke slagingspercentage dat schooljaar. Een **rood** cijfer geeft aan dat het slagingspercentage van de opleiding/locatie lager is dan het landelijke slagingspercentage dat schooljaar. [Cijfers beschikbaar sinds schooljaar 2013-2014].

Bijlage 2: Samenstelling Medezeggenschapsraad Gomarus College

	Naam	Functie
Personeelsgeleding	Bert Doornbos	Voorzitter en lid DB
	Gerda Berends	Lid (vanuit het OOP)
	Ruud Broekema	Lid
	Harrie Oosting	Lid
	Tiemen Schutte	Lid
	Ido van Veen	Lid (vanuit het OST)
Oudergeleding	Kirsten van der Zeijden	Lid DB
	Aline de Graaf	Lid
	Kees Grit	Lid
	Erwin Huisman	Lid
	Peter Rebergen	Lid
	Arjan Veldman	Lid
Leerling-geleding	Hanna Ezinga	Lid
	Ilse Jonker	Lid
	Nynke van der Zwaag	Lid
	Christian Knigge	Lid
	Reinier Penninga	Lid
	<i>vacature</i>	Lid

Samenstelling op 31 december 2019.

Jaarrekening GSG

1. Financiële kengetallen

Financiële kengetallen	2019	2018
Solvabiliteit 1	49,15	39,20
((Eigen vermogen / Totaal passiva) *100)		
Solvabiliteit 2	60,62	49,89
((Eigen vermogen +Voorzieningen) / Totaal passiva)*100)		
Liquiditeit (current ratio)	1,35	1,11
(Vlottende activa / Kortlopende schulden)		
Liquiditeit (quick ratio)	1,35	1,11
((Vlottende activa -/- Voorraden) / Kortlopende schulden)		
Rentabiliteit	4,24%	-3,22%
(Resultaat / Totale baten + Rentebaten)*100		
Kapitalisatiefactor	27%	29%
totaal kapitaal (exclusief gebouwen en terreinen/totale baten)		

2. Balans (per 31-12 na resultaatsbestemming)

		31-12-2019		31-12-2018	
		EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)
1	Activa				
1.1	Vaste Activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	10.527		10.315	
	Totaal vaste activa	<u>10.527</u>		<u>10.315</u>	
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	1.142		1.845	
1.2.4	Liquide middelen	4.709		4.565	
	Totaal vlottende activa	<u>5.851</u>		<u>6.410</u>	
	Totaal activa		<u>16.378</u>		<u>16.725</u>
2	Passiva				
2.1	Eigen Vermogen	8.049		6.556	
2.2	Voorzieningen	1.880		1.788	
2.3	Langlopende schulden	2.101		2.612	
2.4	Kortlopende schulden	4.349		5.769	
	Totaal passiva		<u>16.378</u>		<u>16.725</u>

3. Staat van baten en lasten

		31-12-2019 EUR (x 1.000)	Begroot 31-12-2019 EUR (x 1.000)	31-12-2018 EUR (x 1.000)
3	Baten			
3.1	Rijksbijdragen	33.827	32.540	32.292
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden	5	1	4
3.5	Overige baten	1.379	1.050	1.071
	Totaal baten	35.211	33.591	33.367
4	Lasten			
4.1	Personeelslasten	26.579	26.853	27.854
4.2	Afschrijvingen	1.225	1.400	1.206
4.3	Huisvestingslasten	1.352	1.267	1.403
4.4	Overige lasten	4.506	3.825	3.887
	Totaal lasten	33.662	33.344	34.350
	Saldo baten en lasten	1.549	247	-983
6	Financiële baten en lasten			
	Resultaat	-55	-88	-93
	Totaal resultaat	1.493	159	-1.076

4. Kasstroomoverzicht

	31-12-2019		31-12-2018	
	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo Baten en Lasten	1.548		-983	
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	1.225		1.142	
Mutaties voorzieningen	91		405	
Verandering in vlottende middelen:				
Vorderingen (-/-)	703		-945	
Kortlopende schulden	-1.420		815	
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.147		434	
Ontvangen interest	0		1	
Betaalde interest (-/-)	-56		-93	
Buitengewoon resultaat	-55		-93	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		2.092		341
Investeringsactiviteiten				
Investerings in MVA (-/-)		-1.504		-1.164
Desinvesterings in MVA		66		132
Investerings in IVA (-/-)				
Totaal kasstroom uit Investeringsactiviteiten		-1.438		-1.033
Financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen				
Aflossing langlopende schulden (-/-)		-511		-193
Totaalkasstroom uit financieringsactiviteiten		-511		-193
Mutatie liquide middelen		143		-885

Deze posten zijn inclusief overlopende balansposten voor rente en aflossing.

5. Grondslagen voor de jaarrekening

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

Stichting Gereformeerde Scholengroep is een stichting. De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van onderwijs. De statutaire vestigingsplaats is Groningen, het vestigingsadres Lavendelweg 7. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 01123528.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode gelijk aan het betreffende kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen. Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Gesegmenteerde informatie

In de jaarrekening zijn afzonderlijke exploitatieoverzichten van het Gomarus College (VO) en ROC Menso Alting (MBO) opgenomen. Deze overzichten worden opgesteld op basis van rechtstreeks aan de afzonderlijke colleges toegerekende lasten en baten. De lasten van het Onderwijs Service Team, Bestuur en OPDC worden verdeeld over beide colleges naar rato van het aantal gewogen leerlingen en studenten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen.

Voorzieningen

Bij het vaststellen van de personele voorziening voor jubilea, duurzame inzetbaarheid en seniorenverlof wordt gebruikgemaakt van een schatting van de vertrekkans.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden), als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde.

Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten en/of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, rekening houdend met de restwaarde. Het aan bedrijfsgebouwen uitgevoerde groot onderhoud wordt op dezelfde manier gewaardeerd als de bedrijfsgebouwen zelf. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa worden op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Subsidies op investeringen

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Gebouwen: 3%
- Inventaris en apparatuur: 7-25%
- Andere vaste bedrijfsmiddelen: 10-25%
- Geactiveerd groot onderhoud: 3-12,5%

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden.

Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Vorderingen en overlopende activa

De vlottende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, eventueel verminderd met een voorziening voor oninbaarheid, waarvan de hoogte vastgesteld is door individuele beoordeling van de vorderingen.

In 2018 is de wet recht op een transitievergoeding bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid in werking getreden en eind februari 2019 is de Regeling compensatie transitievergoeding bij een einde van de arbeidsovereenkomst na langdurige arbeidsongeschiktheid gepubliceerd. De wet en de regeling zien toe op de compensatie van de transitievergoeding die werkgevers vanaf april 2020 kunnen aanvragen als zij langdurig

arbeidsongeschikte werknemer ontslaan of hebben ontslagen vanaf 1 juli 2015. In gevolge de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is er vanaf balansdatum een afzonderlijk actief opgenomen ter grootte van de verwachte vergoeding. Deze vordering wordt gepresenteerd onder de overige vorderingen en overlopende activa, afwikkeling van deze vordering zal niet binnen 1 jaar plaatsvinden.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Ze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking tot de organisatie. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperkte bestedingsmogelijkheid, die door het bestuur is aangebracht. Het betreft geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen gepresenteerd. Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen betreffen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

De voorzieningen wachtgelden en jubilea worden opgenomen op basis van de contante waarde (2,5%). De voorziening duurzame inzetbaarheid is opgenomen tegen de nominale waarde van de gespaarde uren, rekening houdend met een blijfkans van 85%. Daarnaast is er een voorziening seniorenverlof opgenomen. Deze voorziening is berekend op basis van de nominale waarde met een blijfkans van 100% inclusief sociale lasten en verminderd met het werknemersdeel. Ook de andere voorzieningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. De voorzieningen zijn berekend op basis van de uurtarieven volgens CAO. Toevoegingen aan voorzieningen vinden ten laste van de staat van baten en lasten plaats. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Overlopende passiva betreffen vooruit-ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegekend en nog te betalen bedragen.

Leasing

De Stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten worden geclassificeerd als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. De stichting heeft geen financiële leasecontracten.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van

baten en lasten gebracht. De totale leaseverplichting vanuit operational lease wordt onder het hoofd “Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen” toegelicht.

Opbrengstverantwoording

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten. Een in mindering gebrachte subsidie resulteert in een lagere afschrijvingslast op de investering.

College-, cursus-, les- en examengelden

De college-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het school-/studiejaar zijn gespreid.

Overige baten

Overige baten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten. Deze baten worden verantwoord in de periode waar ze betrekking op hebben.

Personeelsbeloningen

Onder personeelslasten zijn begrepen de in het boekjaar verschuldigde salarissen, sociale lasten, pensioenpremies, inleenkrachten en overige personeelskosten, verminderd met de ontvangen uitkeringen van sociale fondsen.

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die te kwalificeren is als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt – overeenkomstig de in de RJ aangereikte vereenvoudiging – in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar. De dekkinggraad van het ABP per 31 december 2019 bedraagt 97,8%, dit is ruim onvoldoende om tot indexering van de pensioenuitkeringen over te gaan. Een verlaging is echter ook niet aan de orde.

Een nieuw, moderner pensioenstelsel, is in ontwikkeling. Met dit stelsel moeten onnodige verlagingen worden voorkomen, door mogelijk naast de rente ook het rendement mee te nemen in de pensioenberekeningen.

De jaarlijkse premie ten behoeve van de opbouw van de pensioenaanspraken bedraagt 24,9% van het pensioengevend salaris dat is gebaseerd op het brutoloon minus een franchise (ad € 14.200). Het pensioengevend salaris is gemaximeerd (op € 110.111). De jaarlijkse premie die voor rekening komt van de werkgever bedraagt ten minste 17,43% en maximaal 18,06% van het pensioengevend salaris. De hoogte van de premie wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het bedrijfstakpensioenfonds op basis van de dekkinggraad en verwachte rendementen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de overige baten/lasten.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en vlottende effecten. Kasstromen in vreemde valuta's zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

6. Toelichting onderscheiden posten van de balans

		Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Andere vaste bedrijfsmiddelen	In uitvoering en vooruitbetalingen	Niet aan het proces dienstbare MvA	Totaal
1.1.2	Periode	1.1.2.1	1.1.2.2	1.1.2.3	1.1.2.4	1.1.2.5	1.1.2.6
Aanschafprijs	1-1-2019	14.370	11.370	446	22	580	26.788
Afschrijving cumulatief	1-1-2019	7.182	8.902	357	0	32	16.473
Boekwaarde	1-1-2019	7.188	2.468	89	22	548	10.315
Investerings	2019	483	968	18	34	0	1.504
Desinvesteringen	2019	-87	-33	0	0	0	-120
Afschrijvingen op desinvesteringen	2019	-38	-17	0	0	0	-55
Afschrijvingen	2019	654	517	44	0	11	1.225
Aanschafprijs	31-12-2019	14.763	12.306	464	56	580	28.169
Afschrijving cumulatief	31-12-2019	7.796	9.402	401	0	42	17.642
Boekwaarde	31-12-2019	6.967	2.904	63	56	537	10.527

De gebouwen die de Stichting Gereformeerde Scholengroep in gebruik heeft zijn eigendom van de gemeenten Assen, Leeuwarden, Smallingerland, Groningen, met uitzondering van Vondelpad 4-6 en Lavendelweg 5-7. Deze gebouwen zijn economisch eigendom van Stichting Gereformeerde Scholengroep.

Investerings boven een bedrag van € 1.000 worden geactiveerd.

		31-12-2019 EUR (x 1.000)	31-12-2018 EUR (x 1.000)
1.2.2	Vorderingen		
1.2.2.1	Debiteuren	266	254
1.2.2.2	OCW	0	2
1.2.2.8	Overige overheden	2	599
1.2.2.10	Overige vorderingen	105	107
1.2.2.15	Overlopende activa	805	963
1.2.2.16	Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-36	-80
	Vorderingen	1.142	1.845

Onder Overige overheden (2018) zijn vorderingen opgenomen die samenhangen met de afwikkeling van investeringen in de sporthal en nieuwbouw Drachten.

	Uitsplitsing		
	Personeel	37	69
	Overige	69	38
1.2.2.10	Overige vorderingen	105	107
	Vooruitbetaalde kosten*)	802	962
	Overige overlopende activa	3	1
1.2.2.15	Overlopende activa	805	963
	*) betreft vooruitbetaalde facturen (o.a. leermiddelen) die betrekking hebben op het volgend boekjaar.		
	Stand per 1-1	80	117
	Onttrekking	71	11
	Dotatie	27	-26
1.2.2.16	Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	36	80

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

		31-12-2019 EUR (x 1.000)	31-12-2018 EUR (x 1.000)
1.2.4	Liquide middelen		
1.2.4.1	Kasmiddelen	2	4
1.2.4.2	Tegoeden op bank- en girorekening	4.707	4.561
	Liquide middelen	4.709	4.565

De tegoeden staan ter vrije beschikking tot de organisatie.

		Stand per 1-1-2019 EUR (x 1.000)	Resultaat EUR (x 1.000)	Overige EUR (x 1.000)	Stand per 31-12-2019 EUR (x 1.000)
2.1	Eigen Vermogen				
2.1.1.1	Algemene reserve	5.060	403	0	5.463
2.1.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	1.496	1.091	0	2.586
2.1.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	0	0	0	0
	Eigen vermogen	6.556	1.493	0	8.049
	Uitsplitsing				
	Reserve onderwijsinnovatie	430	180	0	610
	Reserve Huisvesting	949	-70	0	879
	Bestemmingsreserve uitgestelde BAPO	117	-51	0	66
	Bestemmingsreserve convenant werkdrukverlichting	0	482	0	482
	Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling	0	250	0	250
	Bestemmingsreserve loon en prijscompensatie	0	300	0	300
2.1.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	1.496	1.091	0	2.587

De reserve onderwijsinnovatie is een reserve om in de toekomst grote noodzakelijke onderwijsvernieuwingen te financieren.

De reserve huisvesting heeft betrekking op het gebouw Vondelpad 4-6 en is indertijd een ontvangen subsidie. Jaarlijks wordt € 70.000 ten laste van deze reserve en ten gunste van de algemene reserve gebracht.

De reserve gespaarde BAPO betreft een reserve voor medewerkers die in het verleden BAPO gespaard hebben en bij hun vertrek dit gespaarde bedrag opnemen.

De reserve convenant werkdrukverlichting is ontstaan in 2019 omdat de extra middelen 2019 als bate moeten worden verantwoord in 2019. De besteding van deze middelen zal in 2020 en 2021 gaan plaatsvinden.

De reserve organisatieontwikkeling is voor de herstructurering top en staf GSG.

De reserve loon en prijscompensatie is in afwachting van het onderhandelingsresultaat cao's gevormd en is gelijk aan nog niet opgenomen loonruimte over 2019 à 1%.

Op de bestemmingsreserves berust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het bestuur. Zie ook de resultaatverdeling.

Bestemming van het exploitatieresultaat

Conform het bestuursbesluit is het exploitatieresultaat als volgt verwerkt:

Mutatie algemene reserve van het Gomarus College	122
Mutatie bestemmingsreserve convenant Werkdrukverlichting	481
Mutatie bestemmingsreserve BAPO	-51
Mutatie bestemmingsreserve Onderwijsontwikkeling	250
Mutatie bestemmingsreserve loon en prijscompensatie	250
Mutatie bestemmingsreserve Transitie topstructuur	210
Saldo	1.262

Mutatie algemene reserve van het ROC Menso Alting	281
Mutatie bestemmingsreserve onderwijsinnovatie	-70
Mutatie bestemmingsreserve huisvesting	-70
Mutatie bestemmingsreserve loon en prijscompensatie	50
Mutatie bestemmingsreserve Transitie topstructuur	40
Saldo	231

2.2 Voorzieningen	Stand per 1-1-2019	Dotaties	Onttrekkingen	Stand per 31-12-2019	Kortlopend < 1 jaar	Langlopend > 1 jaar
	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)
Wachtgeld	191	95	68	218	50	167
Jubilea	355	38	24	370	42	328
Seniorenverlof	227	66	0	292	27	265
Duurzame inzetbaarheid	1.002	-17	0	985	0	985
Overig	15	0	0	15	0	15
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	1.790	92	92	1.879	119	1.760

Voorziening Wachtgeld

Deze voorziening (€ 218.000) is opgebouwd voor ontslagvergoedingen, wachtgelduitkeringen en aanvullingen op pensioenen en werkloosheidsuitkeringen. De bedragen zijn bepaald op basis van de looptijd van de uitkeringen en reïntegratiekansen. Deze voorziening is ontstaan nadat door uittreding van de sector voortgezet onderwijs uit het Participatiefonds de uitgaven voor werklozen collectief gedragen worden door VO-scholen. 75% van de uitkeringskosten wordt collectief verevend naar rato van de personele bekostiging van de school. 25% van de uitkeringskosten wordt ten laste van het betreffende bevoegd gezag gebracht. In het MBO komt 100% van de uitkeringskosten ten laste van het bevoegd gezag.

Voorziening Jubilea

Deze voorziening (€370.000) is berekend aan de hand van het aantal (in) dienst jaren en verwachte blijfkans. De voorziening is vastgesteld voor de kosten van jubileumgratificaties zoals genoemd in de CAO.

Voorziening seniorenverlof

Ook voor het seniorenverlof BVE is een voorziening opgenomen in 2019 (€ 292.000). Hierbij gelden de volgende criteria: a een medewerker is ouder dan 57 en neemt deel aan de regeling, deze is volledig meegenomen in de voorziening; b een medewerker is ouder dan 52 jaar dan is die meegenomen in de voorziening rekening houdend met een blijfkans en het aantal jaren dat de persoon heeft te gaan tot 57 jaar; c voor alle medewerkers geldt dat ze bij ingangsdatum van het seniorenverlof en 5 aaneengesloten jaren bij een werkgever in dienst zijn die onder de MBO cao valt en een werktijdfactor hebben groter dan 0,4fte.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Deze voorziening (€ 985.000) bestaat uit de verlofuren voor duurzame inzetbaarheid waar werknemers recht op hebben volgens de CAO. Deze uren kunnen gespaard worden en op een later moment opgenomen of uitbetaald worden. De voorziening duurzame inzetbaarheid is opgenomen tegen de nominale waarde, rekening houdend met een blijfkans van 85%.

		Stand per	Aangegane	Aflossingen	Stand per	Kortlopend	Langlopend	Langlopend	Rentevoet
		1-1-2019	leningen		31-12-2019	< 1 jaar	> 1 jaar	> 1 jaar en < 5 jaar	
		EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	%
2.3	Langlopende schulden								
2.3.3	Kredietinstellingen	2.612	315	826	2.101	207	812	1.289	1,25% en 2,15%
	Langlopende schulden	2.612	315	826	2.101	207	812	1.289	en 3 mnd Euribor

Aflossingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zoals hierboven toegelicht, zijn opgenomen onder kortlopende schulden.

Voor de lening ter grootte van € 1.360.000 (31-12-2019, rentevoet 1,8% plus 3 mnds Euribor) is op het gebouw aan de Lavendelweg hypotheekrecht gevestigd.

De annuïtaire lening ter grootte van € 664.417 (31-12-2019, rentevoet 2,15 is gewaarborgd door het waarborgfonds BVE. In verband daarmee bestaat een latente claim van 2% van de Rijksbijdrage BVE.

In 2019 is een van de twee annuïteitenleningen omgezet naar een door het waarborgfonds BVE geborgde rentevaste lening ad €315.000 (31-12-2019: € 283.500). In verband hiermee is er in 2019 ineens € 587.096 afgelost.

	31-12-2019 EUR (x 1.000)	31-12-2018 EUR (x 1.000)
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.1 Schulden aan groepsmaatschappijen *)	194	200
2.4.3 Schulden aan kredietinstellingen	207	188
2.4.4 Schulden aan OCW	15	9
2.4.6 Schulden aan gemeenten en GRn	75	0
2.4.8 Crediteuren	367	1.460
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.144	1.226
2.4.10 Schulden ter zake van pensioenen	364	338
2.4.12 Overige kortlopende schulden	97	78
2.4.14 Vooruitontvangen subsidies OCW	627	592
2.4.19 Overlopende passiva	1.259	1.679
Kortlopende schulden	4.349	5.769

*) betreft een rekening-courant verhouding met de stichting Vrienden van Gomarus.

De post crediteuren 2018 is extra hoog door nota voor de nieuwbouw in Drachten.

	Bekostiging opvang nieuwkomers	6	
	Zomerschool	9	9
2.4.4	Schulden aan OCW	15	9
	Loonheffing	843	926
	Omzetbelasting	0	2
	Premies sociale verzekeringen	301	298
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.144	1.226
	Overige	97	78
2.4.12	Overige kortlopende schulden	97	78
	Vooruitontvangen termijnen	236	287
	Vakantiegeld en -dagen	1.000	1.086
	Overige	23	215
2.4.19	Overlopende passiva	1.259	1.679

De looptijden van de kortlopende schulden zijn alle < 1 jaar.

7. Model G (subsidies met en zonder verrekeningsclausule)

G1

Verantwoording van subsidies waarvan het eventuele overschot wordt toegevoegd aan de lump sum.

Omschrijving regeling	Toewijzing	Toewijzing	Bedrag	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
	kenmerk	datum	toewijzing EUR	geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Subsidie voor studieverlof BVE	928213	20-9-2018	17.628	x	
Subsidie voor studieverlof BVE	1019833	19-12-2019	705		x
Subsidie voor studieverlof BVE	1006020	20-9-2019	20.448		x
Subsidie zij-instroom	915058	13-4-2018	40.000	x	
Subsidie zij-instroom	942079	19-12-2018	20.000	x	
Subsidie zij-instroom	888767	20-3-2018	20.000	x	
Subsidie zij-instroom	918218	22-5-2018	20.000	x	
Subsidie zij-instroom	1027586	19-12-2019	20.000		x
Subsidie voor studieverlof VO	929812	20-9-2018	106.721	x	
Subsidie voor studieverlof VO	1007509	20-9-2019	105.821		x
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	923491	19-12-2018	177.682		x
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	963852	19-12-2019	319.620		x
Totaal			<u>868.625</u>		

Financiële instrumenten

Algemeen

De GSG maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De GSG handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken.

Kredietrisico

Er is een beperkt kredietrisico te onderkennen; veruit de grootste debiteur (circa 95% van de omzet) is het Ministerie van OCW. De overige debiteuren zijn marktpartijen/instellingen en ouders/studenten. De omzet bij deze debiteuren is ongeveer 5% van het totaal. Om het risico voor dat deel te beperken wordt gebruikgemaakt van overeenkomsten en een strikt invorderingsbeleid.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen leningen. Bij de annuïtaire leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. Op de lineaire lening is sprake van een rentetarif gebaseerd op het 3-maands Euribor tarief vermeerderd met een opslag. Beide leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De GSG heeft geen afgeleide financiële instrumenten om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Liquiditeitsrisico

De GSG loopt geen significante liquiditeitsrisico's. De GSG bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het bestuur ziet erop toe dat er steeds voldoende liquiditeiten zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

8. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Rechten

Vordering op het Ministerie van OCW groot € 1.150.000 vanwege de overgang van de bekostiging van schooljaar naar kalenderjaar. Deze latente vordering wordt opeisbaar op het moment dat de school voor VO gestopt wordt op 1 januari van enig kalenderjaar.

Verplichtingen

De financiële afwikkeling van het contract met de leverancier van lesmateriaal The Education Network (Van Dijk) is nog niet afgerond. Dit gaat om de levering van lesmiddelen in de schooljaren 2015/2016 tot en met 2017/2018. Dit leidt mogelijk nog tot negatieve financiële consequenties. Deze worden getaxeerd op maximaal € 264.018,68. De kans hierop wordt als niet groot ingeschat en is ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar. De kwestie is voorgelegd aan de rechter.

In het kader van Europese aanbestedingen zijn contracten aangegaan. Als op basis van deze contracten producten of diensten worden afgenomen vertegenwoordigen deze een gemiddelde jaarlijkse omzet van (peil 2019):

- Ziggo netwerk: circa € 40.000 per jaar looptijd tot en met 2020.
- Iddink: circa € 950.000,= jaarlijks contract.
- Eneco Energy: circa € 200.000,= looptijd tot en met 2020.
- DVEP Energy: circa € 200.000,= looptijd tot en met 2020.
- Canon copiers € 208.809,= looptijd tot en met 2020.
- Felloo telefonie (gegund december 2017, oplevering 2020), circa € 50.000,=.

Kleine contracten mbt onderhoud installaties (jaarlijks verlenging) In dagelijks onderhoud begroot: circa € 10.000,=.

Lavans containers Vondelpad 1, 2 en 3.

Verder zijn er enkele beperkt van omvang zijnde huur-/leasecontracten voor verwarmingsketels en boilers.

9. Verbonden partijen

Model E: Verbonden Partijen

Naam	Juridische vorm 2019	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2019 EUR (x 1.000)	Resultaat 2019 EUR (x 1.000)	Art. 2:403 BW J/N	Deelname %	Consolidatie J/N
Menso Alting +	Stichting	Groningen	4	0	0	nvt	100	N
GRiP	Stichting	Rotterdam	4	0	0	N	25	N
Vrienden van Gomar	Stichting	Groningen	4	289	-2	N	0	N

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

10. Toelichting op de staat van baten en lasten

OB Overheidsbijdragen

		31-12-2019	Begroot	31-12-2018
		EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)
3.1	Rijksbijdragen			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	30.179	29.005	28.782
3.1.2	Overige subsidies OCW	2.008	1.843	1.861
3.1.3	Inkomensoverdracht van rijksbijdragen	1.640	1.692	1.649
	Rijksbijdragen	33.827	32.540	32.292
<i>Uitsplitsing</i>				
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	30.179	29.005	28.782
	Rijksbijdrage OCW	30.179	29.005	28.782
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	2.008	1.843	1.861
	Rijksbijdrage OCW	2.008	1.843	1.861
3.1.3.3	Ontv. doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden	1.640	1.692	1.649
	Inkomensoverdrachten	1.640	1.692	1.649

De Rijksbijdragen zijn gebaseerd op het aantal leerlingen. In de overige subsidies zijn onder andere opgenomen de ontvangen bijdragen inzake de rekening presatiebox. Daarnaast is de Lerarenbeurs en de subsidie voor kwaliteitsafspraken hierin opgenomen.

De rijksbijdragen zijn hoger door de prijscompensatie voor gestegen (loon)kosten, het convenant werkdrukverlaging en het sterk techniek onderwijs.

AB Andere baten

		31-12-2019 EUR (x 1.000)	Begroot 31-12-2019 EUR (x 1.000)	31-12-2018 EUR (x 1.000)
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden			
3.3.2	Cursusgelden sector BVE	5	1	4
	College-, cursus-, les- en examengelden	5	1	4
3.5	Overige baten			
3.5.1	Verhuur	95	56	97
3.5.2	Detachering personeel	248	217	234
3.5.5	Ouderbijdragen	582	583	523
3.5.6	Deelnemersbijdragen (MBO)	5	17	48
3.5.10	Overige	449	178	169
	Overige baten	1.379	1.050	1.071

LA Lasten

		31-12-2019 EUR (x 1.000)	Begroot 31-12-2019 EUR (x 1.000)	31-12-2018 EUR (x 1.000)
4.1	Personeelslasten			
4.1.1	Lonen en salarissen	25.789	25.638	26.198
4.1.2	Overige personele lasten	973	1.295	1.816
4.1.3	Af: uitkeringen	-182	-79	-161
	Personeelslasten	26.579	26.853	27.854
	<i>Uitsplitsing</i>			
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	19.881	19.945	20.328
4.1.1.2	Sociale lasten	2.646	2.715	2.796
4.1.1.5	Pensioenpremies	3.262	2.977	3.074
	Lonen en salarissen	25.788	25.638	26.198
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	117	435	646
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	14	7	11
4.1.2.3	Overig	842	853	1.159
	Overige personele lasten	973	1.295	1.816

	31-12-2019 GEM FTE	31-12-2018 GEM FTE
Directie	29,60	28,53
Onderwijs Personeel (OP)	231,81	240,47
Onderwijs Ondersteunend Personeel (OOP)	97,55	99,74
Totaal	358,96	368,74

De aantallen FTE's zijn inclusief stagiaires en vrijwilligers.

Gemiddelde personeelkosten per FTE (x 1.000 EUR)	74,0	75,5
Gemiddelde loonkosten per FTE (x 1.000 EUR)	71,8	71,0
Gedurende het verslag jaar zijn de lonen op grond van de CAO verhoogd met circa 2,15%.		

	31-12-2019	31-12-2018
Gomarus College	GEM FTE	GEM FTE
ROC Menso Alting	257,49	268,07
OST/Bst/OPDC	61,59	60,73
	39,88	39,95
Totaal	358,96	368,75

		2019	Begroot	2018
4.2	Afschrijvingen			
4.2.2	Materiële vaste activa	1.225	1.400	1.206
	Afschrijvingen	1.225	1.400	1.206
4.3	Huisvestingslasten			
4.3.1	Huur	116	116	111
4.3.3	Onderhoud	192	172	227
4.3.4	Energie en water	415	459	441
4.3.5	Schoonmaakkosten	444	366	442
4.3.6	Heffingen	133	124	132
4.3.8	Overige	51	30	50
	Huisvestingslasten	1.352	1.267	1.403

In 2018 is de oude locatie in Leeuwarden overgedragen onder verrekening van nog uit te voeren onderhoud.
Door ziekte is extra externe schoonmaak ingehuurd.

4.4	Overige lasten			
4.4.1	Administratie en beheerslasten	1.914	1.564	1.867
4.4.2	Inventaris en apparatuur	205	138	230
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen	2.125	1.984	1.707
4.4.4	Dotatie overige voorzieningen	5	10	-26
4.4.5	Overige	258	130	109
	Overige lasten	4.506	3.825	3.888

In de post leer- en hulpmiddelen heeft een verrekening van voorgaande jaren van het boekenfonds plaatsgevonden.

	2019	Begroot	2018
Specificatie honorarium			
Onderzoek jaarrekening	72	0	61
Accountantslasten	72	0	61

FB Financieel en buitengewoon

	31-12-2019 EUR (x 1.000)	Begroot 31-12-2019 EUR (x 1.000)	31-12-2018 EUR (x 1.000)
6 Financiële baten en lasten			
6.1 Financiële baten			
6.1.1 Rentebaten	0	6	1
	0	6	1
6.2 Financiële lasten			
6.2.1 Rentelasten (-/-)	57	94	94
	57	94	94
Financiële baten en lasten	-55	-88	-93

SG Segmentatie naar onderwijssectoren

		EUR (x 1.000)	EUR (x 1.000)
		VO	BVE
Baten			
3.1	Rijksbijdragen	26.997	6.229
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden	0	5
3.5	Overige baten	999	270
	Totaal Baten	27.996	6.503
Lasten			
4.1	Personeelslasten	21.044	4.929
4.2	Afschrijvingen	761	294
4.3	Huisvestingslasten	1.105	201
4.4	Overige lasten	3.815	817
	Totaal Lasten	26.724	6.241
	Saldo Baten en Lasten	<u>1.259</u>	<u>259</u>
6	Financiële baten en lasten	-10	-32
	Totaal resultaat	<u>1.262</u>	<u>231</u>

11. WNT-verantwoording 2019 Stichting Gereformeerde Scholengroep

De WNT is van toepassing op Stichting Gereformeerde Scholengroep. Het voor Stichting Gereformeerde Scholengroep toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 164.000. Dit geldt naar rato van de duur en of de omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

bedragen x € 1	C.W. Heek
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	137.762
Beloningen betaalbaar op termijn	19.910
<i>Subtotaal</i>	<i>157.672</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	164.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	157.672
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2018	
bedragen x € 1	C.W. Heek
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	136.024
Beloningen betaalbaar op termijn	18.148
<i>Subtotaal</i>	<i>154.172</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	158.000
Totale bezoldiging	154.172

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2019						
bedragen x € 1	J.B. Modderman	R.H. Bouman	A. Huijgen	H.J. Knoll	R. Robbe	M.L. Meijer-Noordveld
	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/07	01/01 - 31/12	11/11 - 31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	6.877	6.225	5.819	3.631	6.200	870
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	24.600	16.400	16.400	9.481	16.400	2.247
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	6.750	6.225	5.819	3.631	6.655	870
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018						
bedragen x € 1	J.B. Modderman	R.H. Bouman	A. Huijgen	H.J. Knoll	R. Robbe	
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	6.500	6.000	5.402	6.000	5.453	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	23.700	15.800	15.800	15.800	15.800	

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	C.W. Heek
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Voorzitter CvB.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2019
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	13.512
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	13.512
Waarvan betaald in 2019	0
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁷	N.v.t.

12. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen geweest die van invloed zijn op de balans per 31 december 2019 en de staat van baten en lasten over 2019. Op verzoek nemen we hier informatie op over de maatregelen en gevolgen vanwege de coronacrisis in 2020.

Impact Covid-19

Ook de GSG wordt direct of indirect geconfronteerd met de gevolgen van COVID-19.

GSG is een onderwijsinstelling die van Rijksweg wordt gefinancierd, de financiële gevolgen voor GSG zijn hierdoor beperkt.

De gevolgen voor de kasstromen van de organisatie zijn daardoor ook beperkt. Deze bestaan met name door het uitblijven van betalingen door debiteuren anders dan de Rijksoverheid.

Het gaat om ANBI-instellingen waarmee medegebruiksovereenkomsten zijn afgesloten, zoals bijvoorbeeld kerken. Deze instellingen hebben zelf geen inkomsten meer en kunnen geen beroep doen op noodfondsen. De insteek van de GSG is om in dat geval in elk geval uitstel van betaling te verlenen of een betalingsregeling over een te komen.

Daarnaast worden de bijdragen van ouders voor excursies niet in rekening gebracht omdat de excursies in deze periode geen doorgang kunnen vinden. Daar staat tegenover dat er ook geen kosten worden gemaakt voor deze excursies. Excursies die al geboekt en betaald waren worden geannuleerd. In die gevallen is het niet mogelijk om een beroep te doen op de reis- en annuleringsverzekering die via Verus is afgesloten. Wel wordt in de meeste gevallen een regeling gesloten waarbij bijvoorbeeld 50% van de betaalde bedragen wordt gestorneerd. Het maximale schadebedrag schat de GSG in op ongeveer EUR 50.000,=

De GSG verwacht geen grote gevolgen in de zin van hogere of lagere kosten door op- of afschaling van de bedrijfsvoering in verband met de crisis.

Dit zijn de gevolgen die de GSG tot dusver kan overzien:

- Geringe afname van materialen en dienstverlening, de bedragen zijn nog niet goed in te schatten en de kosten zullen feitelijk worden doorgeschoven naar het moment dat de reguliere bedrijfsvoering weer opgepakt kan worden;
- De GSG heeft geen problemen bij het werken en lesgeven op afstand door de bestaande licenties Microsoft Office 365 en Magister. Het gebruik van andere licenties wordt door de directie niet toegestaan, tenzij voornoemde licenties onvoldoende mogelijkheden bieden. Dit laatste zou kunnen leiden tot een kleine toename van de kosten voor licenties van online applicaties.
- Het beleid van de GSG voor wat betreft reiskosten woon-werk is dat medewerkers die een of meer dagen thuis werken ook voor die dagen een vergoeding krijgen voor de kosten van de thuiswerkplek. Deze vergoeding is gelijk aan de vergoeding voor reiskosten. Als er sprake zou zijn van een langdurige situatie waarin medewerkers niet naar het werk zouden kunnen komen, maar ook niet thuis kunnen werken zal dit beleid opnieuw worden bekeken. De GSG volgt daar ook de regelingen zoals die door MBO-raad en VO-raad¹ worden aanbevolen. Als de reiskosten woon-werk vervangen zou worden door een vergoeding voor thuis werk schat de GSG in dat dit per saldo geen extra kosten zal opleveren.
- De gevolgen voor inschrijvingen zullen minimaal zijn, deze zijn al digitaal binnengekomen en zijn hoger dan de prognose.
- De gevolgen voor projecten zijn tot nu toe nog niet groot, de meeste ICT-projecten gaan door via online vergadering, de meeste bouwprojecten gaan door zoals gepland. Het zou nog kunnen dat bij nieuwe maatregelen met name de bouwprojecten vertraging op gaan lopen. Daar staat tegenover dat het

¹ De VO-raad adviseert scholen om op dit moment vanwege de uitzonderlijke situatie nog geen prioriteit te geven aan het eventueel intrekken van de reiskosten. De werkgever mag in ieder geval gedurende zes weken de vaste reiskostenvergoeding doorbetalen, dit is tot aan de meivakantie. De VO-raad zal eind april ten aanzien van het al dan niet intrekken van de reiskosten een nieuw advies publiceren, gebaseerd op de informatie van overheidswege die dan voorhanden is.

onderhoud momenteel versneld kan worden uitgevoerd, omdat de schoolgebouwen grote delen van de week gesloten zijn.

- Het ziekteverzuim zou door een hogere werkdruk omhoog kunnen gaan, op dit moment lijkt dat nog niet het geval. Dat blijkt ook uit het lagere aantal (nieuwe) medewerkers dat wordt ingezet voor ziektevervangings.
- De gevolgen van afstandsonderwijs en -toetsing en het niet kunnen afronden van stages in het MBO en het risico dat hierdoor niet aan de bekostigingseisen voldaan kan worden schat de GSG in als een realistisch scenario. Hoe het Ministerie van OCW hier mee om zal gaan en of de eisen worden aangepast aan deze situatie van overmacht is niet bekend.
- GSG is blij met het kabinetsbesluit dat de schoolgebouwen in het voortgezet onderwijs weer heropend worden en dat onze leerlingen, weliswaar gespreid, vanaf 2 juni ook weer onderwijs op school kunnen krijgen. Maar wij realiseren ons heel goed dat het organiseren van de anderhalvemeterschool veel van iedereen vraagt.

Voor de risico's die nog niet zijn geconstateerd of waarvan de impact niet is te overzien zullen maatregelen worden getroffen om de gevolgen voor onderwijs en bedrijfsvoering zo klein mogelijk te laten zijn.

De GSG gaat er van uit dat gezien bovenstaande mogelijke financiële schade goed is op te vangen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van Stichting Gereformeerde Scholengroep

A. VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Gereformeerde Scholengroep te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Gereformeerde Scholengroep op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2019.
2. De staat van baten en lasten over 2019.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Gereformeerde Scholengroep zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden

Het coronavirus heeft ook invloed op Stichting Gereformeerde Scholengroep. In de toelichting op pagina 's 81 en 82 in de jaarrekening heeft het college van bestuur de huidige impact van het coronavirus en de in verband daarmee genomen maatregelen om met deze gebeurtenissen of omstandigheden om te gaan, toegelicht. Het college van bestuur geeft onder meer aan dat, omdat de instelling van Rijksweg wordt gefinancierd, de financiële gevolgen voor de onderwijsinstelling beperkt lijken te zijn. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de getrouwheid van de jaarrekening als geheel bepaald op € 700.000. De materialiteit is gebaseerd op 2% van de totale baten. De materialiteit voor de financiële rechtmatigheid is bepaald op € 1.014.960, deze materialiteit is gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen, zoals voorgeschreven in paragraaf 2.1.3 Materialiteitstabel van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019. In deze paragraaf van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 zijn tevens voor diverse posten/onderwerpen een specifieke materialiteit en specifieke rapportagegrens opgenomen, die wij hebben toegepast.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 33.800 voor zowel de getrouwheid als voor de rechtmatigheid rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT- plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 17 juni 2020

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: J.S. Huizinga RA

14. Gegevens rechtspersoon

Naam instelling: Stichting Gereformeerde Scholengroep
Statutaire vestigingsplaats: Groningen
Adres: Postbus 935
Postcode/plaats: 9700 AX Groningen
Telefoon: 050-5244500

Bestuursnummer: 41789

Contactpersoon: S.R. Snip
Telefoonnummer: 050-5244500
E-mail: bestuurssecretariaat@gsg.nl

Brinnummers: 02UV, 14NZ

Naam school	Brinnummer	Sector
Gomarus College	02UV	VO
ROC Menso Alting	14NZ	MBO (BVE)

College van Bestuur

C.W. Heek	Bestuurder t/m 31 december 2019
J.T. Havinga	Bestuurder a.i. van 1 januari t/m 30 april 2020
E. van Hoorn	Bestuurder vanaf 1 mei 2020

Raad van Toezicht

J.B. Modderman	Voorzitter
R.H. Bouman	Lid
A. Huijgen	Lid
M.L. Meijer – Noordveld	Lid
R. Robbe	Lid